

Förslags- och beslutsprotokoll fört vid Sveriges Socialdemokratiska Arbetarepartis 42:a ordinarie partikongress den 28 maj – 1 juni 2025

Fredagens förhandlingar den 30 maj

Justeras:

Linus Fogel

Ordförande:

Elisabeth Brandt Ygeman

Ordförande:

Erik Ezelius

Ordförande:

Elinor Eriksson

Justeras:

Meeri Wasberg

Ordförande:

Johan Båser

Ordförande:

Malin Malm

Ordförande:

Aida Birinxbiku

Fredagens förhandlingar den 30 maj

Kongressen återupptog förhandlingarna klockan 08.30.
Kongressen ajournerades för lunch klockan 11.44.
Kongressen återupptog förhandlingarna klockan 13.35.
Kongressen ajournerades klockan 17.18.
Kongressen återupptogs klockan 17.40.
Kongressen ajournerades för middag klockan 17.51.
Kongressen återupptog förhandlingarna klockan 19.00.
Kongressen ajournerades för dagen klockan 22.14.

Tal

Anförande hölls av *Magdalena Andersson*, partiordförande, klockan 11.01 – 11.42.

Gästtal

Anförande hölls av *Lisa Näbo*, SSU, klockan 19.04 – 19.18.

Uttalande angående situationen i Gaza

Kongressen beslutade att uppdra till redaktionsutskottet att ta fram ett uttalande angående situationen i Gaza, för behandling under lördagens förhandlingar.

Permission

Tjänstgörande ordförande beviljade ombudet *Sandra Rudeberg*, Stockholms län, permission från och med klockan 10.00 den 30 maj och för återstående del av kongressen.

Byte av ombud

Kongressen beslutade att ersätta ombudet *Sandra Rudeberg*, Stockholms län, med *Eva Ullberg*, för återstående del av kongressen klockan 10.39.

Filmvisning

Filmen om bussföraren *Viktor* på temat trygghet och säkerhet visades klockan 19.21 - 19.23

Dagordningens punkt 8

Val av partiorgan

Ordförande: *Ellinor Eriksson* och *Aida Birinxhiku*
Sekreterare: *Oskar Andersson* och *Tamar Khatchadourian*

Dagordningens punkt 8.2

Partisekreterare

Föredragning och förslag

Britt Bohlin, valberedningens sammankallande: En enhällig valberedning föreslår nyval av *Tobias Baudin* till partisekreterare.

Beslut

Partikongressen beslutade enhälligt:

att välja *Tobias Baudin* till partisekreterare.

Dagordningens punkt 11

Behandling av motioner och politiska riktlinjer – *Ett starkt, säkert och rättvist Sverige*:

Ordförande: *Erik Ezelius* och *Malin Malm*

Sekreterare: *Linnea Englund Davidsson* och *Nima Farrabi*

Dagordningens punkt 11.5

Behandling av område C: 2 och 2.3 Du har rätt till ett välfungerande samhälle. Partistyrelsens förslag till politiska riktlinjer – kapitel 2 och 2.3 (s. 15, st. 1–2, s. 24, st. 3–5, s. 25–26).

Huvudföredragande: *Anders Ygeman* och *Åsa Jobansson*

Föredragning och förslag

Anders Ygeman, partistyrelsen, föredrog partistyrelsens förändrade förslag till politiska riktlinjer - kapitel 2 och 2.3 *Du ska ha rätt till ett välfungerande samhälle* (s. 15, st. 1–2, s. 24, st. 3–5, s. 25–26) och yrkade bifall till partistyrelsens förslag till ny skrivning i riktlinjerna.

Partistyrelsens förslag till ny skrivning:

Familjepolitik, socialförsäkringar, pensioner

2. DU HAR RÄTT TILL ETT VÄLFUNGERANDE SAMHÄLLE

Välfärden bygger på det ömsesidiga löftet om att ingen står ensam i livet. Oavsett vem du är, i vilken familj du fötts, vad du drabbas av eller vilken väg livet tar så har vi samma grundläggande rättighet att leva ett tryggt och värdigt liv.

Vår svenska välfärd är inte bara ett system av offentliga tjänster och finansiellt stöd. Den uttrycker en gemensam värdegrund där vi ser att vi har behov av varandra. En bra och likvärdig förskola och skola ger mer rättvisa chanser åt alla barn. En god sjukvård gör att vi lever längre och bättre. Stabila socialförsäkringar gör att vi kan stå starka i livets olika faser. En bra pension gör det tryggare att åldras. Och vi ser hur en stark generell välfärd gör konkret skillnad i vår vardag. Förskolläraren Personal som har tid att trösta ett barn som är ledset. Tonåringen som får det stöd ~~han eller hon~~ behöver

som behövs för att ta sig genom mattekursen. Den äldre som får hjälp att komma ut och känna vårsolen. I ett välfungerande välfärdssamhälle finns starka skyddsnet när vi faller. Där vågar vi tro på framtiden oavsett plånbokens storlek.

[...]

2.1 Ta tillbaka kontrollen

[...]

2.4 Stabila socialförsäkringar, rättvisa pensioner

Socialförsäkringarna är vårt trygghetsnät för de situationer i livet då de egna benen inte längre bär. Oavsett om det är för att man fått barn, blivit ~~utbränd~~ sjuk eller på annat sätt inte kan säkra den egna försörjningen, hjälper socialförsäkringarna till att stötta upp vardagen och bygga en bro till en mer stabil tillvaro. Men liksom inom skolan och vården har socialförsäkringssystemet blivit sämre, mer kortsiktigt och mindre rättvist.

Även pensionerna urholkas. Vårt pensionssystem ska bidra till ekonomisk stabilitet för var och en under och efter arbetslivet. När vi vet att vi betalar in i ett hållbart och rättvist pensionssystem, där vi får ut en pension som ger möjlighet att leva värdigt i högre ålder, ökar tilliten och välbefinnandet i hela ekonomin. Dagens pensionssystem lever inte upp till det. För alltför många pensionärer räcker inte hundralapparna till i slutet av månaden. Alltför många som arbetat ett helt yrkesliv blir fattiga när de lämnar det.

Därför vill vi:

- Förbättra stödet till barnfamiljerna.

Sverige står inför en stor demografisk utmaning. Barnafödandet sjunker och barnfattigdomen ökar. Vi behöver stärka familjerna. Vid sidan av full sysselsättning och bra löner, en stabil förskola, skola och en bostadspolitik som gör det möjligt för alla att bo bra, spelar socialförsäkringarna en viktig roll i en sammanhållen familjepolitik. Barnbidraget ska underlätta för föräldrar att skapa ett hem med goda förutsättningar för barn. Föräldrar ska kunna investera i barns välmående: mat på bordet, kläder och aktiviteter. Ett ordentligt barnbidrag motverkar barnfattigdom.

För att stärka barnfamiljerna ~~vill vi se~~ en översyn göras över hela familjepolitiken. Vi vill höja barnbidragen och ~~göra det förstärkta förstärka~~ bostadsbidraget permanent. ~~Men även~~ Även andra delar av familjepolitiken behöver ses över för att säkerställa barns rättigheter och att utsatta hushålls ekonomiska standard inte urholkas. Däribland för att hjälpa de barnfamiljer som har det tuffast. Men även andra delar av familjepolitiken ses över, så

som **flerbarnstilläggets** och **snabbhetspremiens** funktion, hur stödet till ensamstående föräldrar kan förbättras, hur **föräldraförsäkringen** blir mer jämställd och individualiserad samt hur vardagen för familjer med barn som har sjukdom eller funktionsnedsättning kan underlättas.

- Förbättra skyddet i socialförsäkringarna.

Socialförsäkringarna är försäkringar och inga bidrag. Väl utbyggda socialförsäkringar stärker människor, omfördelar mellan livsfaser, mellan rika och fattiga, mellan män och kvinnor och är centrala för en välfungerande ekonomi. De skapar mod att pröva nya vägar. Det är genom sysselsättning man blir berättigad till socialförsäkringar och de understödjer återgången till arbete. Utgångspunkten måste därför vara att **inkomstbortfallsprincipen** ska gälla. **Försäkringsskyddet** måste stärkas och orättfärdiga **utförsäkringar stoppas**.

Den som blir sjuk ska få det stöd som krävs för att kunna komma tillbaka i arbete och ha en ekonomisk trygghet under tiden. Under de senaste decennierna har **sjukförsäkringen** försämrats. Sjukförsäkringssystemet har byråkratiserats och handläggare överprövar idag läkares bedömningar.

~~Samtidigt finns problem med läkare som fuskar med sjukskrivningar och andra intyg.~~ Vi vill se över hur **rättssäkerheten** i systemet kan stärkas så att den som behöver det blir sjukskriven, samtidigt som missbruk motverkas. Ytterligare översyn av rehabiliteringskedjan och tidsgränserna i sjukförsäkringen behöver också genomföras. Ingen ska falla mellan stolarna. Finansiell samordning bör få ett bredare uppdrag att bidra till samverkan mellan olika aktörer i rehabiliteringsprocessen för ökad arbetsförmåga.

Man ska inte riskera liv och hälsa på jobbet. Vi vill se en trygg och fungerande **arbetsskadeförsäkring** som ger bättre inkomstskydd när man skadas på jobbet. Det gäller oavsett om man blivit av med en tumme vid sågmaskinen eller ryggen inte längre klarar tunga lyft.

- Högre pensioner och rättvisare pensionssystem.

Alla har rätt till en trygg ålderdom. Det måste gå att leva på sin pension. Men dagens pensionssystem levererar inte som det ska. Många som jobbat ett helt yrkesliv får alltför låg pension. Den allmänna pensionen har minskat i betydelse medan tjänstepensionernas betydelse ökat. Det är orättvist för de stora grupper, särskilt kvinnor, som jobbar i sektorer där möjlighet till avsättning till tjänstepension inte är lika stora. I sektorer med låga löner riskerar man att få ut en låg pension trots att man arbetat i många år. Vi måste förändra pensionssystemet och göra det mer överblickbart jämställt och rättvist.

Vår utgångspunkt är att systemet måste bli mer generöst så att människor som har arbetat ett långt yrkesliv får en högre pension. Vårt mål är att den allmänna pensionen ska höjas så att den motsvarar grundambitionerna för systemet och att den samlade pensionen ska i snitt motsvara 70 procent av slutlönen. Men så är det inte idag, eftersom det i grunden finns för lite resurser i det allmänna pensionssystemet. Vi vill därför **höja pensionsavgiften**, införa en **”gas”** i pensionssystemet när avkastningen är hög, ~~sänka~~ se över förskottsräntan och möjliggöra **egna avsättningar i sjunde AP-fonden.**

Vi vill också se över huruvida livsinkomstprincipen i det nuvarande systemet kan kompletteras med en **livsarbetsprincip**, där arbetade år ges större betydelse för vilken pension man får, inte bara lönenivån. Vi vill även se över grundskyddet för de sämst ställda pensionärerna.

Samtidigt är det också viktigt att upprätthålla skillnaden i pensionsnivå mellan de som har arbetat ett helt liv och dem som inte gjort det, det så kallade **respektavståndet till dem som inte arbetat ska öka.**

Förslag och beslut

Sida	Rad	Förslagsställare	Distrikt	Förslag	Föredragandes förslag	Kongressens beslut
15	8	<i>Malin Björgum</i>	Södermanland	Yrkande 806 Lägg till: ”jämfäställd”. Meningen lyder då ”En god och jämfäställd sjukvård gör att vi lever längre och bättre.”	Avslag	Bifall PS
15	14	<i>Malin Björgum</i>	Södermanland	Yrkande 813 Ta bort : ”oavsett plånbokens storlek”.	Avslag	Bifall PS
24	21	<i>Malin Björgum</i>	Södermanland	Yrkande 818 Lägg till: ”Då vi behöver”. Ta bort: ”de egna benen inte längre bär.”	Avslag	Bifall PS
25	2	<i>Matilda Antonsson</i>	Västmanland	Yrkande 1454 Lägg till: ”och individualisera föräldraförsäkringen.”	Avslag	Bifall PS
25	10	<i>Jonna Trygg</i>	Stockholm	Yrkande 1367 Lägg till: ”småbarnsfamiljer och” i formuleringen om hur vi kan underlätta vardagen.	Avslag	Bifall PS, försöksvotering
25	11	<i>Matilda Antonsson</i>	Västmanland	Yrkande 1455 Ta bort: ”Hur föräldraförsäkringen blir mer jämfäställd och individualiserad.”	Avslag	Bifall PS
25	22	<i>Staffan Lindström</i>	Göteborg	Yrkande 1379 Lägg till: ”till sin arbetsplats.” Ta bort: ”i arbete.”	Avslag	Bifall PS, försöksvotering
25	34	<i>Nina Skyttberg</i>	Västernorrland	Yrkande 1444 Lägg till efter ”tungta lyft.": ”Fler svåra psykosociala skador och lidande som orsakats av arbetet bör också omfattas av arbetsskadeförsäkringen och inkomstskyddas.”	Bifall	Bifall PS
25	37	<i>Christine Marttila</i>	Göteborgs-området	Yrkande 777 Lägg till: ”Med den danska Arnepensionen som långsiktig målbild.”	Avslag	Bifall PS, försöksvotering

25	41	<i>Susanna Gideonsson</i>	Västerbotten	Yrkande 1453 Ta bort: ”och att den samlade pensionen ska i snitt motsvara 70% av slutlönen.”	Avslag	Bifall PS
26	2	<i>Malin Björgum</i>	Södermanland	Yrkande 1439 Lägg till: ”Vår utgångspunkt är att systemet måste bli mer generöst så att människor som har arbetat ett långt yrkesliv får en högre allmän pension. Vårt mål är att den allmänna pensionen ska ge en god inkomstrygghet.” Ta bort: ”Vårt mål är att den allmänna pensionen ska höjas så att den motsvarar grundambition för systemet och att den samlade pensionen ska i snitt motsvara 70 procent av slutlönen.”	Avslag	Bifall PS, försöksvotering
26	5	<i>Sofia Ny</i>	Kronoberg	Yrkande 1081 Lägg till: ”, dock måste vi samtidigt säkerställa att de som inte haft möjlighet att arbeta också får en pension som går att leva på.”	Avslag	Bifall PS
26	5	<i>Carina Blank</i>	Gävleborg	Yrkande 1460 Ta bort: "det så kallade respektavståndet" så meningen slutar efter "de som inte gjort det."	Avslag	Bifall PS

Linda Roos Nykvist, Jönköpings län, med flera: Bifall till partistyrelsens reviderade förslag.

Övriga beslut

Kongressen beslutade:

att i övrigt fastställa partistyrelsens förslag till politiska riktlinjer, kapitel 2 och 2.3 *Du ska ha rätt till ett välfungerande sambälle* (s. 15, st. 1–2, s. 24, st. 3–5, s. 25–26).

Motioner och utlåtande på område C som rör *Barn- och familjepolitik (UC19), Pensioner (UC20), och Socialförsäkringar (UC21).*

Huvudföredragande: *Anders Ygeman, Åsa Johansson*

Förslag och beslut

Motion	Förslagsställare	Distrikt	Förslag	PS förslag	Föredragandes förslag	Kongressens beslut
C563:1	<i>Sofia Ny</i>	Kronoberg	Bifall	Besvarad	Besvarad	Bifall PS

C563:2	<i>Sofia Ny</i>	Kronoberg	Bifall	Besvarad	Besvarad	Bifall PS
C563:3	<i>Sofia Ny</i>	Kronoberg	Bifall	Besvarad	Besvarad	Bifall PS
C1079:1	<i>Felicia Lundmark</i>	Västerbotten	Bifall	Besvarad	Besvarad	Bifall PS
C1114:1	<i>Christina Kareliusson</i>	Örebro	Bifall	Avslag	Avslag	Bifall PS
C424:1	<i>Lena Olofsdotter Jenemark</i>	Skaraborg	Bifall	Besvarad	Besvarad	Bifall PS, försöksvotering
C578:1	<i>Felicia Lundmark</i>	Västerbotten	Bifall	Besvarad	Besvarad	Bifall PS, försöksvotering
C795:1	<i>Jeanette Qvist</i>	Halland	Bifall	Besvarad	Besvarad	Bifall PS
C806:1	<i>Christina Kareliusson</i>	Örebro	Bifall	Besvarad	Besvarad	Bifall PS, försöksvotering
C810:1	<i>Lena Olofsdotter Jenemark</i>	Skaraborg	Bifall	Besvarad	Besvarad	Bifall PS, försöksvotering
C860:1	<i>Lena Olofsdotter Jenemark</i>	Skaraborg	Bifall	Besvarad	Besvarad	Bifall PS, försöksvotering
C1006:1	<i>Jeanette Qvist</i>	Halland	Bifall	Besvarad	Besvarad	Bifall PS, försöksvotering
C1006:2	<i>Patrik Linde</i>	Göteborgsområdet	Bifall	Besvarad	Besvarad	Bifall PS
C1006:3	<i>Patrik Linde</i>	Göteborgsområdet	Bifall	Besvarad	Besvarad	Bifall PS
C1049:1	<i>Martin Berglund</i>	Västerbotten	Bifall	Besvarad	Besvarad	Bifall PS, försöksvotering
C1391:1	<i>Patrik Linde</i>	Göteborgsområdet	Bifall	Besvarad	Besvarad	Bifall PS, försöksvotering
C1391:2	<i>Patrik Linde</i>	Göteborgsområdet	Bifall	Besvarad	Besvarad	Bifall PS, försöksvotering

Övriga beslut

Kongressen beslutade:

att i övrigt fastställa partistyrelsens förslag till utlåtanden över motionerna inom område C som rör *Barn- och familjepolitik* (UC19), *Pensioner* (UC20), och *Socialförsäkringar* (UC21).

Dagordningens punkt 11.4

Behandling av område C: 2, 2.1 och 2.2 Du har rätt till ett välfungerande samhälle. Partistyrelsens förslag till politiska riktlinjer – kapitel 2, 2.1 och 2.2 (s. 9, st. 1–3, s. 14, st. 3, s. 17, st. 5, s. 18–21, st. 1).

Ordförande: *Elisabeth Brandt Ygeman* och *Johan Büser*

Sekreterare: *Linnea Englund Davidsson* och *Nima Farrabi*

Huvudföredragande: *Lena Hallengren*

Föredragande: *Åsa Westlund* och *Ulf Olsson*

Föredragning och förslag

Åsa Westlund partistyrelsen, föredrog partistyrelsens förändrade förslag till politiska riktlinjer – kapitel 2, 2.1 och 2.2 *Du har rätt till ett välfungerande samhälle* (s. 9, st. 1–3, s. 14, st. 3, s. 17, st. 5, s. 18–21, st. 1) och yrkade bifall till partistyrelsens förslag till ny skrivning i riktlinjerna.

Partistyrelsens förslag till ny skrivning:

1.1 Fler framgångsrika företag och en ekonomisk politik för vanligt folk

[...]

- En stark ekonomi förutsätter en fri akademi och många forskande företag.

Genom att ständigt förnya teknologier, processer och kunskaper hjälper forskningen oss att förstå och lösa samhällsliga problem.

Forskningen måste ges goda förutsättningar för fritt kunskapssökande. Idag fördelas resurser till akademien på ett skevt sätt. Vi vill se en mer **långsiktig och stabil finansiering** av lärosätena i hela landet. För att säkra forskningens frihet behöver forskare ges **tryggare anställningar**. Nya **karriärvägar** mellan högskolor och det omgivande samhället behöver öppnas upp. Vi vill förbättra svenskars möjligheter att doktorera, forska och göra **akademisk karriär**.

Forskningen har också en viktig uppgift att samverka med hela samhället. God samverkan mellan akademisk forskning, forskande företag och det omgivande samhället hjälper oss att ligga i den tekniska utvecklingens framkant. För det krävs både en bredd och en spets i högre utbildning och forskning. Vi måste fortsätta utveckla lärosäten till **regionala tillväxtmotorer**. Lärosätena måste bli bättre på att nå ut med sin forskning och **anpassa sitt utbud** av utbildning efter arbetsmarknadens och näringslivets behov. Mer av forskningen ska kunna nå marknader och bli till **nya företag**.

[...]

1.2 En modern och rättvis arbetslinje för fler bra jobb

- Livslångt lärande genom hela yrkeslivet.

Förutom en fungerande jobbtrappa från arbetslöshet till arbete måste kompetensutveckling, utbildning och vidareutbildning vara en bärande del genom hela yrkeslivet. För människors möjligheter till ett långt arbetsliv, och för att det ska vara lätt att yrkesväxla, spelar livslångt lärande en avgörande roll. Därför behöver yrkesverksamma ges bättre chanser att **deltidsstudera** vid sidan av jobbet, och möjligheten att vidareutbilda sig till nya yrken och jobb ska utökas.

Det behövs ett bredare **utbud**, fler **korta kurser** och **utbildningsplatser** för yrkesverksamma, och fler **lärcenter**. Det behövs fler **utbildningar på deltid** och **distans** som möter kompetensbehoven på arbetsmarknaden och som är enkla att kombinera med arbete. Med **omställningsstudiestödet** har grunden lagts för ett av världens starkaste system för omställning. Vi ska värna att fler arbetstagare kan använda omställningsstudiestödet för att bygga på sin kompetens eller yrkesväxla. **Handläggningstiderna** ska kortas. Så lägger vi grunden för en arbetsmarknad där människor ges möjlighet att växa och ta nya språng när arbetslivet förändras.

[...]

2. DU HAR RÄTT TILL ETT VÄLFUNGERANDE SAMHÄLLE

[...]

Sverige var länge ett av världens starkaste välfärdsländer. Men någonting har hänt. Mycket av det som tidigare fungerat bra håller inte längre. Klassrummen blir stökigare och fler barn hamnar snett trots att varningsklockorna ringt länge. Kontaktar man sin vårdcentral kan det ibland kännas som om läkaren aldrig har tid. Kön till barn- och ungdomspsykiatri växer. I äldreomsorgen möts man ofta av personal vars arbete blir tyngre och stressigare, vilket också påverkar de äldre negativt. Med den demografiska förändringen utmanas vår välfärd: behoven ökar samtidigt som färre ska säkra en bra välfärd för fler.

[...]

2.1 Ta tillbaka kontrollen

[...]

2.2 En bra start i livet: en skola som ger alla barn goda och lika chanser

När ett barn lär sig läsa öppnas en värld. I leken utmanas barnets förmågor tillsammans med andra. I lärandet finns glädjen att upptäcka och verktygen till att förstå och göra självständiga val. Men också grunden för det demokratiska samtalet och källkritiken. ~~Bildning, utbildning och kunskap hjälper oss att uppnå våra drömmar.~~ Alla barn i Sverige ska få en god utbildning och bildning, det är nyckeln till att alla ska få möjlighet att nå sina drömmar. Vi vill uppnå det genom fokus på kunskapsuppdraget, mer personal i skolan och fler utbildade lärare med bättre förutsättningar. Varje barn ska mötas av höga förväntningar och en tro på att de kan lyckas.

Människor kommer att behöva mer kunskap framöver. I framtidens samhälle och arbetsliv måste vi kunna lära och lära om hela livet. Men den svenska utbildningskedjan – från förskola till högskola – har försvagats. Med överfulla klassrum, stressade lärare och för få skolböcker sjunker kvaliteten. Skolans kompensatoriska uppdrag undermineras. För att Sverige och alla i vårt land ska stå starka måste **hela utbildningskedjan stärkas**.

Därför vill vi:

- Att det livslånga lärandet grundläggs redan i förskolan.

Den svenska allmänna förskolan ska ge barn tillgång till lek och lärande oavsett familjens situation. För att höja kvaliteten behövs **små barngrupper** och **ökad personaltäthet** samt **bindande regler för bemanning** som styr mot huvudmän. **bemanningskrav**. För de barn som har störst **behov av att lära sig svenska** ska rätten att delta i förskoleverksamhet utökas. Allmän förskola ska införas från två års ålder. Barn till föräldralediga och arbetslösa ska ges rätt till förskola i **större utsträckning** än idag. Barnomsorg på kvällar, nätter och helger ska finnas för dem som behöver.

Det är personalens kompetens som avgör vilken kvalitet den pedagogiska verksamheten har. Vi vill höja kunskapsnivån och utöka möjligheterna att utbilda sig på arbetstid. Vi vill att innehållet i **barnskötarutbildningarna blir enhetligt**, och att **förskollärarytbildningen** dimensioneras så att tillgången till förskollärare säkras på alla förskolor. För att stärka barnens språkutveckling ska förskolor där behov finns i utsatta områden få mer resurser att kunna jobba **språkutvecklande**.

- Den svenska skolan ska ge goda kunskaper åt alla barn.

Att läsa, skriva och räkna är den viktiga grund som alla måste erövra. Skolan är den plats där barn lär sig förstå sin omgivning och världen. Men för många innebär skoltiden inte att de får tillgång till de förmågor de behöver. Deras lust att lära tas inte tillvara. Dörrar öppnas inte, utan stängs.

Vi vill ha en svensk skola som ger alla barn en bra utbildning. Staten ska därför ta ett ökat ansvar för skolans **finansiering** för att stärka skolans **kvalitet och likvärdighet** samtidigt som **bindande regler** ska införas för det som är viktigast för att höja kvaliteten, så som lärartäthet, klassernas storlek och elevhälsa. Reglerna ska styra mot huvudmän och utformas på ett sätt som motverkar socioekonomiska skillnader och fungerar i alla delar av landet. Ett **sektorsbidrag** med ökade resurser ska införas för att kommunerna ska kunna leva upp till de höjda kraven på god skolgång åt alla.

Fristående huvudmän ska inte få flytta skolans resurser från kommunen eller ha lägre lärartäthet i syfte att göra vinst. Staten måste ta ett större ansvar för kvaliteten och likvärdigheten. Vi vill införa bindande regler för det som är viktigast för att höja kvaliteten, så som lärartäthet, klassernas storlek och elevhälsa.

Andelen **behöriga lärare** ska öka genom att arbetsmiljön förbättras och skolan blir en mer attraktiv arbetsplats. Då måste **läraryrket renodlas**, lärarna ges mer tid till för- och efterarbete samt minskade administrations- och kontrollfunktioner. Lärare och annan personal måste ha goda möjligheter till **kompetensutveckling**. Det svenska språkets ställning ska stärkas genom ett **minimikrav** om att 75 procent av all undervisning ska ske på svenska. Rätten till undervisning i modersmål och nationella minoritetsspråk ska värnas. **Hot och våld** i skolan liksom i all annan välfärdsverksamhet, både mot personal och elever, ska motverkas. **Nolltolerans** ska råda mot trakasserier, kränkande behandling och mobbing. **Rektors och lärares befogenheter** att säkerställa trygghet och studiero ska förbättras och elever som utgör hot mot säkerheten och tryggheten i skolan ska kunna **nekas tillträde** och tas omhand på annat sätt.

Högre kvalitet och bättre likvärdighet måste också avspeglas i hur skolor finansieras. För att skolor ska kompenseras för elever med större behov, och för att de kommunala skolorna ska kompenseras för skyldigheten att kunna ta emot alla barn, ska **skolpengssystemet** göras om så att det utjämnar skolornas villkor. Vi vill förenkla skolvalet för familjerna. Därför vill vi se ett gemensamt sammanhållet, likvärdigt och offentligt administrerat skolvalssystem där alla skolor ingår. Alla huvudmän ska ha i uppdrag att motverka segregation. **Religiösa skolor och förskolor ska förbjudas**, utan att det inkräktar på nationella minoriteters rättigheter. För att kommunerna ska kunna leva upp till de höjda kraven på god skolgång åt alla, krävs ökade resurser. Därför ska ett sektorsbidrag införas.

- Skolan måste bli mer barnanpassad.

Alla barn ska klara skolan. Varje barn ska mötas av höga förväntningar och en tro på att de kan lyckas. Idag faller alltför många elever mellan stolarna, och skolan klarar inte av att ge alla tillräckligt stöd. Det gäller både barn som halkar efter och barn som gärna springer före. Särskilt barn med **neuropsykiatriska funktionshinder** (NPF) behöver fångas upp tidigare. Genom mindre klasser, halvklasstimmar, fler speciallärare, elevassistenter och specialpedagoger kan skolor snabbare se och stödja alla barn. När de som behöver extra stöd får det blir klassrummet lugnare för alla. Tillgången till **resursskola** ska utökas för elever som har permanent behov av särskilt stöd utifrån nationellt definierade kriterier. Eftersom dagens betygssystem bidrar till att sortera och slå ut ett stort antal elever i övergången mellan grund- och gymnasieskolan ser vi behov av att **förändra betygssystemet** i sin helhet. Framför allt måste den skarpa godkändgränsen i **betyget "F"** tas bort. i grundskolan. Betygssystemet måste vara rättvist och pålitligt. **Betygsinflationen** ska stoppas.

Vi vill också att fler går på **fritidshem** och att detta fritids ska utvecklas till att bli en självklar förlängning av skoldagen. Alla fritids bör erbjuda **läxläsning**. Genom **samarbete med idrotts- och kulturföreningar** kan verksamheten göras mer varierad. Att barn och unga kan delta i en god fritidsverksamhet med nära band till kultur- och föreningsliv hjälper också till att underlätta livspusslet för familjerna. **Rätten till fritidshem** behöver

successivt utvidgas så att den blir mer oberoende av föräldrarnas inkomst. Barn med stora behov eller med **riskfaktorer** för att hamna snett ska få större möjlighet att gå på fritids.

- Barn och unga ska kunna må bra.

~~Barn och unga tjejer och killar~~ mår allt sämre idag. Stress, ångest och depression ökar. Höga krav på prestation och en värld som snabbt förändras kan bidra till oro och ge en känsla av otillräcklighet. Mobbing kan ge livslånga ärr för den som drabbas, på nätet eller i korridoren. Med en vardag som domineras av mobiler och sociala medier upplever många en växande ensamhet. Antalet stillasittande barn blir fler. Antalet elever med problematisk skolfrånvaro ~~Hemmasittare~~ växer.

Skolan har ett viktigt ansvar för att barn mår bra och har en god psykisk hälsa. Skolfrukost är ett bra sätt att främja en jämlik skolgång för alla. Varje skola ska ha ett aktivt arbete för att förebygga psykisk ohälsa, främja fysisk aktivitet och hjälpa ungdomar att ta de ibland svåra stegen in i vuxenlivet. Det måste finnas **relevant kompetens** så som fritidspedagoger och stödpersonal på alla skolor så att barn har någon att vända sig till när de behöver det. Alla skolor ska ha ett aktivt arbete mot **mobbing**. Ett nationellt **centrum för skoltrygghet** och mot mobbing bör inrättas, dit skolor som behöver råd och stöd kan vända sig. Den nationella strategin för psykisk hälsa måste implementeras och följas upp, särskilt när det gäller barns och ungas mående. Även specialistvården måste stärkas för att ge barn och unga en bättre vård vid psykisk ohälsa. **Barn- och ungdomspsykiatri** (BUP) behöver dimensioneras för vår tid och barnens växande behov.

Elevhälsovården ska byggas ut och **ungdomsmottagningarna** måste kunna hjälpa barn och ungdomar tidigt. Vi vill att undervisningen i sexualitet, samtycke och relationer ~~sex- och samlevnadsundervisningen~~ på alla skolor moderniseras så att barn få hjälp att orientera sig i frågor om sexuell identitet, förväntningar, normer, gränssättande och samtycke. Barn ska få lära sig ett **porrkritiskt förhållningssätt**.

Barn och unga växer idag upp med mobiler och datorer som en del av livet. Plattformarnas algoritmer är byggda på ett sådant sätt att man lätt blir beroende av dem. På internet och många plattformar finns våld, gängens rekryterare, pornografiskt innehåll och annat olämpligt material. För att bättre skydda minderåriga vill vi se **hårdare regler** för plattformsföretagen kring algoritmer och det behövs **effektiva ålderskontroller** för visst innehåll. Därutöver har skolan en viktig roll i att hjälpa unga att hantera och använda sig av den nya tekniken på ett medvetet och ansvarsfullt sätt. Skolan måste lära ut om **källkritik**, ansvarsfullt agerande på plattformar och respekt för den egna och andras integritet. Vi vill att skoltiden präglas av lugn och ro och är **mobilfri**.

- Skolplikten ska förlängas till 18 års ålder.

För nästan alla jobb på svensk arbetsmarknad krävs gymnasiestudier. Därför ska alla unga gå på gymnasiet och det ska finnas ett brett utbud av utbildningar av hög kvalitet. För att öka chansen till att fler klarar en hel skolgång ska gymnasieskolan ges mer resurser för **ökad likvärdighet**. Den garanterade **undervisningstiden** ska regleras tydligare. Elever som behöver längre gymnasietid och mer **lärarstöd** måste erbjudas det. Vid behov ska

det finnas **särskilda undervisningsformer** för skolbänkströtta elever. **Gymnasievalet** ska bli mer transparent genom att information om landets gymnasier och linjer blir mer samlat.

Vi vill att fler elever ska kunna gå praktiska, yrkesinriktade program. Många yrken kräver färdigheter som inte lärs ut vid teoretiska program och närheten till arbetsmarknaden gör att man snabbare kan komma i jobb genom en yrkesutbildning. **Yrkesutbildningarna** ska bli fler och bättre genom att samarbetet med branscherna vidareutvecklas. Eftersom praktiska utbildningar ofta är dyrare än teoretiska måste **resurserna** till yrkesutbildningarna ökas och dimensioneringen förbättras. Privata aktörer ska inkluderas i det **tvingande dimensioneringsarbetet**. Vi vill öka resurserna för höjd kvalitet i den arbetsförlagda utbildningen. Vi vill se **betald praktik** på fler yrkesområden än idag, exempelvis för att göra utbildningarna till välfärdsyrkena mer attraktiva.

- Fler ska kunna läsa på högskola och universitet.

Sverige ska vara ett land av livslångt lärande och många andra chanser. Det ska vara lätt att återkomma till utbildning hela livet. Fortfarande ser vi en stark social snedrekrytering till högskolor och universitet. Denna måste brytas. Högre utbildning ska finnas i varje län och det måste bli lättare för studenter med olika bakgrund att söka sig dit. **Arbetslivserfarenhet** ska återigen ses som meriterande vid ansökan till högskolan. För att ge studenterna bättre förutsättningar ska den lärarledda **undervisningstiden** öka. För att fler ska utbilda sig till välfärdsyrken måste de **verksamhetsförlagda utbildningsplatserna byggas ut**. Såväl offentliga som privata verksamheter ska **åläggas** att ta emot studenter. Platserna på den högre utbildningen ska i större utsträckning **dimensioneras** efter arbetsmarknadens behov. Studiemedlet behöver vara på en sådan nivå att studenter kan fokusera på sina studier. Det totala studiemedelssystemet behöver stärkas så att ännu fler kan ha råd att studera vidare. Vi är beredda att ta steg för en höjning av bidragsdelen av studiemedlet.

Förslag och beslut

Sida	Rad	Förslagsställare	Distrikt	Förslag	Föredragandes förslag	Kongressens beslut
9	8	<i>Ayla Eftekhari</i>	Stockholms län	Yrkande 931 Lägg till: "Fler ska få möjlighet att doktorera, forska och göra akademisk karriär vid svenska lärosäten." Ta bort: "Vi vill förbättra svenskars möjligheter att doktorera, forska och göra akademisk karriär."	Avslag	Bifall PS
9	16	<i>Albin Löf</i>	Västernorrland	Yrkande 150 Lägg till stycke före "Vi vill säkerställa": "I decennier har den allmänmedicinska forskningen till stor andel prövats och framtagits med män som måttstock. Detta har idag lett till att mediciner och medicinska	Avslag	Bifall PS, försöksvotering

				behandlings är utformade efter män. Detta skapar en stor ojämlikhet i vården som vi behöver motverka.”		
13	10	<i>Marcus Fridlund</i>	Kalmar län	Yrkande 1450 Lägg till efter ”möter kompetensbehoven”: ”på den regionala arbetsmarknaden.”	Bifall	Bifall PS
14	21	<i>Johan Enfeldt</i>	Uppsala län	Yrkande 1465 Ta bort: ”Med den demografiska förändringen utmanas vår välfärd: behoven ökar samtidigt som färre ska säkra en bra välfärd för fler.”	Avslag	Bifall PS
17	38	<i>Jeanette Hedlund</i>	Västernorrland	Yrkande 144 Ersätt första stycket på underrubriken 2.2 med: ”Alla barn i Sverige ska få en god utbildning och bildning. Vi ska göra det genom fokus på kunskapsuppdraget, mer personal i skolan och fler utbildade lärare med bättre förutsättningar. Varje barn ska mötas av höga förväntningar och en tro på att de kan lyckas. Skolornas drivkraft ska vara att förmedla kunskap och att varje elev utvecklas till kunniga, demokratiska och självständiga medborgare. Dagens marknadsstyrning leder istället till att elever reduceras till kunder, att lärarrollen devalveras, och att betygsinflationen eskalerar.”	Avslag	Bifall PS, försöksvotering
18	11	<i>Camilla Haag</i>	Göteborgs-området	Yrkande 1463 Ta bort: ”som styr mot huvudmän.”	Avslag	Bifall PS, försöksvotering
18	13	<i>Elisabeth Karlsson</i>	Stockholm	Yrkande 1458 Ta bort: ”av att lära sig svenska.”	Avslag	Bifall PS, försöksvotering
18	13	<i>Nina Waara</i>	Norrbottn	Yrkande 1483 Lägg till: ”Steg mot avgiftsfri förskola tas.”	Avslag	Bifall PS, försöksvotering
18	14	<i>Patrik Linde</i>	Göteborgs-området	Yrkande 1445 Lägg till: ”med statlig finansiering” efter ordet ”helger” så att meningen lyder: ”Barnomsorg på	Avslag	Bifall PS, försöksvotering

				kvällar, nätter och helger, med statlig finansiering, ska finnas för dem som behöver.”		
18	17	<i>Abmed Musse</i>	Södermanland	Yrkande 1433 Lägg till: ”införa skyddad yrkestitel för barnskötare så” efter ”vi vill ”	Avslag	Bifall PS, försöksvotering
18	24	<i>Felicia Lundmark</i>	Västerbotten	Yrkande 761 Lägg till: ”att läsa, tala, skriva och räkna är den viktiga grund som alla måste erövra. Skolan är den plats där barn lär sig förstå sin omgivning och världen. Men för många innebär skoltiden inte att de får tillgång till de förmågor de behöver detta då skolans ansvar ökar medan resurserna minskar.”	Avslag	Bifall PS, försöksvotering
18	25	<i>Abmed Musse</i>	Södermanland	Yrkande 816 Lägg till: ”kunskaper” och ta bort: ”förmågor”	Avslag	Bifall PS
18	29	<i>Azita Miakbel</i>	Göteborg	Yrkande 152 Lägg till ny mening efter "elevhälsa": "Varje enskild skolenhet ska ha fast elevhälsopersonal."	Avslag	Bifall PS
18	36	<i>Azita Miakbel</i>	Göteborg	Yrkande 156 Lägg till ny text efter "mobbing": "Alla skolor ska ha en uppdaterad och tydligt kommunicerad plan mot kränkande behandling och mobbing. Planen ska följas upp och utvärderas varje läsår. För att säkerställa trygghet och förebygga mobbing ska all skolpersonal årligen genomgå fortbildning i konflikthantering, normkritik och inkluderande pedagogik."	Avslag	Bifall PS
18	41	<i>Albin Löf</i>	Västernorrland	Yrkande 1415 Lägg till: ”Det ska råda en nolltolerans mot hot och våld, trakasserier och mobbing inom skolan liksom i all annan välfärdsverksamhet.” Ta bort: ”Hot och våld i skolan liksom i all annan välfärdsverksamhet, både mot personal och elever, ska motverkas.	Avslag	Bifall PS, försöksvotering

				Nolltolerans ska råda mot trakasserier, kränkande behandling och mobbning.”		
18	42	<i>Nina Waara</i>	Norrbottn	Yrkande 1479 Lägg till: ”Statlig kvalitetsmärkning av läromedel bör utredas.”	Avslag	Bifall PS, försöksvotering
19	1	<i>Eva Ålander</i>	Gävleborg	Yrkande 1481 Lägg till: ”erbjudas annan undervisning.” Ta bort: ”tas om hand på annat sätt.”	Avslag	Bifall PS
19	3	<i>Märta Alnebratt</i>	Göteborg	Yrkande 195 Lägg till efter "ingår": "och där enskilda kösystem avskaffas."	Avslag	Bifall PS, försöksvotering
19	3	<i>Anetté Myrvold</i>	Jönköpings län	Yrkande 252 Ta bort ”och förskolor” i skrivningen ”religiösa skolor ska förbjudas.”	Avslag	Bifall PS
19	4	<i>Jonas Cronert</i>	Västmanland	Yrkande 1420 Ta bort: ”Vi vill förenkla skolvalet för familjerna”	Avslag	Bifall PS
19	5	<i>Kalle Olofsson</i>	Skåne	Yrkande 1471 Lägg till: ”Därför vill vi reformera skolvalet så att marknadslogiken försvinner genom att införa ett skolval som är offentligt administrerat och som baseras på närhetsprincipen.” Ta bort: ”Därför vill vi se ett gemensamt likvärdigt och offentligt administrerat skolvalssystem där alla skolor ingår.”	Avslag	Bifall PS, försöksvotering
19	9	<i>Abmed Musse</i>	Södermanland	Yrkande 824 Börja stycket med ”En skola för alla, även för elever med intellektuell funktionsnedsättning (IF)”.	Avslag	Bifall PS
19	9	<i>Jeanette Hedlund</i>	Västernorrland	Yrkande 1467 Lägg till efter ordet ”rättigheter”: ”Kommunerna ska ha veto vid utökningar och nyetableringar av friskolor.”	Bifall	Bifall PS
19	11	<i>Martin Grändås</i>	Östergötland	Yrkande 1457	Avslag	Bifall PS

				Lägg till: ”Genom att erbjuda alla barn i årskurs f-9 frukost i skolan kan vi skapa bättre förutsättningar för fler att klara skolan.”		
19	12	<i>Abmed Musse</i>	Södermanland	Yrkande 842 Lägg till ”och ges stöd” efter ”behöver fångas upp”	Avslag	Bifall PS
19	16	<i>Azita Miakbel</i>	Göteborg	Yrkande 160 Lägg till ny mening efter ”kriterier.”: ”Elever som av olika anledningar har svårt att delta i fysisk undervisning ska ha rätt att erbjudas distansundervisning som en likvärdig och individuellt anpassad stödåtgärd.”	Avslag	Bifall PS
19	18	<i>Anna Thore-Rosendahl</i>	Kalmar län	Yrkande 1449 Lägg till: ”Oavsett reform måste framför allt den skarpa godkändgränsen i betyget ”F” tas bort.”	Avslag	Bifall PS
19	19	<i>Jennie Olsson-Örn</i>	Fyrbodal	Yrkande 1464 Lägg till: ”Kompetens om NPF måste finnas i varje klassrum.” efter meningen ”När de som behöver extra stöd får det blir klassrummet lugnare för alla.”	Bifall	Bifall PS
19	22	<i>Anetté Myrvold</i>	Jönköpings län	Yrkande 256 Lägg till: ”Alla skolor ska erbjuda läxläsning i anslutning till skoldagen.”	Avslag	Bifall PS
19	22	<i>Jeanette Qvist</i>	Halland	Yrkande 1417 Lägg till ny mening efter ”skoldagen”: ”Därför krävs fler utbildade lärare i fritidshem.”	Avslag	Bifall PS
19	22	<i>Johan Enfeldt</i>	Uppsala län	Yrkande 1482 Lägg till: ”Resurser behöver tillföras så att alla fritids kan erbjuda läxläsning.”	Avslag	Bifall PS
19	23	<i>Jonas Cronert</i>	Västmanland	Yrkande 1426 Lägg till: ”Att barn och unga får delta i en god fritidsverksamhet med stark koppling till kultur- och föreningsliv som stärker deras utveckling, delaktighet och inspirerar till en aktiv fritid.” Ta bort: ”Att barn	Avslag	Bifall PS, försöksvotering

				och unga kan delta i en god fritidsverksamhet med nära band till kultur- och föreningsliv hjälper också till att underlätta livspusslet för familjerna.”		
19	30	<i>Sofia Magnusson</i>	Värmland	Yrkande 1456 Lägg till: ”Alla barn har rätt till framtidstro och att må bra här och nu. Barn och ungas delaktighet behöver öka och barnets bästa ska vara vägledande i all vår politik.”	Avslag	Bifall PS
19	40	<i>Azita Miakbel</i>	Göteborg	Yrkande 1466 Lägg till ny mening efter ”mobbing”; ”Tid för psykisk hälsa på schemat för att ge eleverna verktyg att kunna hantera sina känslor, stress och relationer”	Avslag	Bifall PS
20	2	<i>Märta Alnebratt</i>	Göteborg	Yrkande 207 Lägg till efter ”dimensioneras”: ”och drivs i offentlig regi.”	Avslag	Bifall PS Rösträkning: Ja: 202, Nej: 137
20	2	<i>Ahmed Musse</i>	Södermanland	Yrkande 1435 Ändra ”behöver” till ”ska ” så att meningen inleds ”Barn-och ungdomspsykiatri (BUP) ska dimensioneras...”	Avslag	Bifall PS
20	7	<i>Jeanette Hedlund</i>	Västernorrland	Yrkande 170 Ta bort: ”Barn ska få lära sig ett porrkritiskt förhållningssätt.”	Avslag	Bifall PS
20	22	<i>Azita Miakbel</i>	Göteborg	Yrkande 167 Lägg till efter ”tydligare”: ”och närvarokrav införs.”	Avslag	Bifall PS
20	40	<i>Erika Lindros</i>	Dalarna	Yrkande 658 Lägg till: ”Fler högskolor ska ges möjlighet till att bli universitet.”	Avslag	Bifall PS
21	3	<i>Sebastian Ekeröth Clausson</i>	Skaraborg	Yrkande 347 Lägg till: ”och fördelas över hela landet.”	Bifall	Bifall PS

Bifall till partistyrelsens reviderade förslag till riktlinjer: *Eljva Barrio*, S-studenter, med flera

Övriga beslut

Kongressen beslutade:

att övrigt fastställa partistyrelsens förslag till politiska riktlinjer – kapitel 2, 2.1 och 2.2 *Du har rätt till ett välfungerande sambälle* (s. 9, st. 1–3, s. 14, st. 3, s. 17, st. 5, s. 18–21, st. 1).

Motioner och utlåtanden på område C som rör *Trygga och jämlika skolor (UC13), Stoppa marknadsskolan (UC14), Lärandet börjar i förskolan (UC15), Stoppa utslagningen från den svenska skolan (UC16), Gymnasie- och vuxenutbildning (UC17), Högre utbildning och forskning (UC18).*

Huvudföredragande: *Lena Hallengren*

Föredragande: *Åsa Westlund* och *Ulf Olsson*

Förslag och beslut

Motion	Förslagsställare	Distrikt	Förslag	PS förslag	Föredragandes förslag	Kongressens beslut
C48:1	<i>Jennie Olsson-Örn</i>	Fyrbodal	Bifall	Besvarad	Besvarad	Bifall PS
C63:1	<i>Frida Christensen</i>	Kronoberg	Bifall	Besvarad	Besvarad	Bifall PS
C140:2	<i>Nina Waara</i>	Norrbottnen	Bifall	Besvarad	Besvarad	Bifall PS, försöksvotering
C159:1	<i>Johan Enfeldt</i>	Uppsala	Bifall	Besvarad	Besvarad	Bifall PS
C329:1	<i>Elin Nejne</i>	Västerbotten	Bifall	Besvarad	Besvarad	Bifall PS
C329:2	<i>Elin Nejne</i>	Västerbotten	Bifall	Besvarad	Besvarad	Bifall PS
C45:4	<i>Sofia Ny</i>	Kronoberg	Bifall	Besvarad	Besvarad	Bifall PS
C66:1	<i>Sofia Ny</i>	Kronoberg	Bifall	Besvarad	Besvarad	Bifall PS
C77:1	<i>Sofia Ny</i>	Kronoberg	Bifall	Besvarad	Besvarad	Bifall PS
C195:2	<i>Albin Löf</i>	Västernorrland	Bifall	Besvarad	Besvarad	Bifall PS
C198:1	<i>Jeanette Hedlund</i>	Västernorrland	Bifall	Besvarad	Besvarad	Bifall PS
C198:4	<i>Jeanette Hedlund</i>	Västernorrland	Bifall	Besvarad	Besvarad	Bifall PS
C198:5	<i>Eva Ålander</i>	Gävleborg	Bifall	Besvarad	Besvarad	Bifall PS
C224:4	<i>Eva Ålander</i>	Gävleborg	Bifall	Besvarad	Besvarad	Bifall PS
C224:5	<i>Eva Ålander</i>	Gävleborg	Bifall	Besvarad	Besvarad	Bifall PS
C224:6	<i>Eva Ålander</i>	Gävleborg	Bifall	Besvarad	Besvarad	Bifall PS

C260:1	<i>Eva Ålander</i>	Gävleborg	Bifall	Besvarad	Besvarad	Bifall PS
C260:4	<i>Eva Ålander</i>	Gävleborg	Bifall	Besvarad	Besvarad	Bifall PS
C260:5	<i>Eva Ålander</i>	Gävleborg	Bifall	Besvarad	Besvarad	Bifall PS
C262:1	<i>Eva Ålander</i>	Gävleborg	Bifall	Besvarad	Besvarad	Bifall PS
C262:2	<i>Eva Ålander</i>	Gävleborg	Bifall	Besvarad	Besvarad	Bifall PS
C262:4	<i>Eva Ålander</i>	Gävleborg	Bifall	Besvarad	Besvarad	Bifall PS
C262:5	<i>Eva Ålander</i>	Gävleborg	Bifall	Besvarad	Besvarad	Bifall PS
C263:1	<i>Eva Ålander</i>	Gävleborg	Bifall	Besvarad	Besvarad	Bifall PS
C263:2	<i>Eva Ålander</i>	Gävleborg	Bifall	Besvarad	Besvarad	Bifall PS
C263:4	<i>Eva Ålander</i>	Gävleborg	Bifall	Besvarad	Besvarad	Bifall PS
C263:5	<i>Eva Ålander</i>	Gävleborg	Bifall	Besvarad	Besvarad	Bifall PS
C9:2	<i>Jennie Olsson-Örn</i>	Fyrbodal	Bifall	Besvarad	Besvarad	Bifall PS, försöksvotering
C38:1	<i>Jennie Olsson-Örn</i>	Fyrbodal	Bifall	Besvarad	Besvarad	Bifall PS, försöksvotering
C49:1	<i>Märta Alnebratt</i>	Göteborg	Bifall	Besvarad	Besvarad	Bifall PS
C49:2	<i>Märta Alnebratt</i>	Göteborg	Bifall	Besvarad	Besvarad	Bifall PS
C211:1	<i>Frida Christensen</i>	Kronoberg	Bifall	Besvarad	Besvarad	Bifall PS
C242:1	<i>Eva Ålander</i>	Gävleborg	Bifall	Besvarad	Besvarad	Bifall PS
C242:2	<i>Eva Ålander</i>	Gävleborg	Bifall	Besvarad	Besvarad	Bifall PS, försöksvotering
C242:3	<i>Eva Ålander</i>	Gävleborg	Bifall	Besvarad	Besvarad	Bifall PS
C243:1	<i>Jim Svensk Larm</i>	Gävleborg	Bifall	Besvarad	Besvarad	Bifall PS
C243:5	<i>Jim Svensk Larm</i>	Gävleborg	Bifall	Besvarad	Besvarad	Bifall PS
C243:6	<i>Jim Svensk Larm</i>	Gävleborg	Bifall	Besvarad	Besvarad	Bifall PS
C243:7	<i>Jim Svensk Larm</i>	Gävleborg	Bifall	Besvarad	Besvarad	Bifall PS
C213:1	<i>Frida Christensen</i>	Kronoberg	Bifall	Besvarad	Besvarad	Bifall PS
C274:1	<i>Jennie Olsson-Örn</i>	Fyrbodal	Bifall	Besvarad	Besvarad	Bifall PS
C274:2	<i>Jennie Olsson-Örn</i>	Fyrbodal	Bifall	Besvarad	Besvarad	Bifall PS
C51:7	<i>Azita Miakbel</i>	Göteborg	Bifall	Besvarad	Besvarad	Bifall PS
C89:1	<i>Magdalena Sundqvist</i>	Halland	Bifall	Avslag	Avslag	Bifall PS, försöksvotering
C89:2	<i>Magdalena Sundqvist</i>	Halland	Bifall	Avslag	Avslag	Bifall PS, försöksvotering

Övriga beslut

Kongressen beslutade:

att i övrigt fastställa partistyrelsens förslag till utlåtanden över motionerna inom område C som rör *Trygga och jämlika skolor* (UC13), *Stoppa marknads-skolan* (UC14), *Lärandet börjar i förskolan* (UC15), *Stoppa utslagningen från den svenska skolan* (UC16), *Gymnasie- och vuxenutbildning* (UC17), *Högre utbildning och forskning* (UC18).

Dagordningens punkt 11.7

Behandling av område D: 3, 3.1, 3.2 Du ska leva i trygghet och säkerhet, Partistyrelsens förslag till politiska riktlinjer – kapitel 3, 3.1 och 3.2 Du ska leva i trygghet och säkerhet (s. 27, st. 1–2, st. 5–7, s.27–32, st. 1–2).

Ordförande: *Ellinor Eriksson* och *Aida Birinxbiku*

Sekreterare: *Joel Herrault* och *Moa Johansson*

Huvudföredragande: *Teresa Carvalho* och *Morgan Johansson*

Föredragande: *Mattias Jonsson*

Föredragning och förslag

Teresa Carvalho, partistyrelsen och *Morgan Johansson*, partistyrelsen, föredrog partistyrelsens nya förslag till skrivningar till politiska riktlinjer – kapitel 3, 3.1 och 3.2 *Du ska leva i trygghet och säkerhet* (s. 27, st. 1–2, st. 5–7, s.27–32, st. 1–2).

Partistyrelsens förslag till ny skrivning:

3. DU SKA LEVA I TRYGGHET OCH SÄKERHET

Du har rätt att leva i ett säkert samhälle. Du har rätt att vara trygg hemma, i ditt närområde, på jobbet och i vårt land. Att vara trygg och säker handlar om att kunna leva och röra sig fritt, utan rädsla för att bli utsatt för hat, hot eller våld. Våld, i alla dess former, lämnar spår i människor och i samhället. Vi vill att människor ska kunna växa. Då måste våldet och de som utövar våld tryckas tillbaka. Barn och unga ska skyddas från kriminaliteten.

Vår inre och yttre säkerhet utmanas nu. Allt fler drabbas av det gängrelaterade våldet, som blir grövre och kryper längre ned i åldrarna. Det skjuts, det sprängs och det säljs droger utanför våra barns skolor. Nästan varje vecka vaknar någon i vårt land till glassplitter i hallen och helikoptrar som hovrar över hustaken. På nätet ligger jobbannonser för morduppdrag ute. Samtidigt upplever många människor fysiskt och psykiskt våld i sina hem, och mäns våld mot kvinnor minskar inte. Om vi inte lyckas stoppa utvecklingen riskerar vi att människor tappar hoppet om gemensamma lösningar och i stället

tvingas hitta nya levnadsvanor, flytta, skaffa gallergrindar och privata överfallslarm. Det splittrar vårt land. Det är inte det Sverige vi vill leva i. För att skapa säkerhet och ordning i vårt land kommer det att krävas ett helt nytt angreppssätt under flera mandatperioder där både förebyggande och effektiva brottsbekämpande insatser prioriteras. Det kommer kosta pengar. Men det kostar ännu mer att låta utvecklingen fortsätta.

[...]

3.1 Tidig brottsbekämpning och förebyggande insatser

Sverige ska vara ett land där vi gör allt för att barn och ungas uppväxt ska präglas av trygghet och framtidstro. unga inte ska fara illa och tappa fotfästet. Där de inte skadar sig själva eller andra. Där de inte utsätts för brott, och inte begår brott.

Sverige ska också vara ett land där barn och kvinnor kan leva i trygghet. Där mäns våld mot kvinnor, och annat våld i nära relationer, stoppas. Där vi ser och fångar upp barn som behöver hjälp. Där familjerna får det stöd de behöver för att ta sig ur svåra situationer.

Men utvecklingen i Sverige går åt fel håll. Trots årtionden av insatser minskar inte mäns våld. Allt fler unga dras in i grov kriminalitet. Rekryteringen kan gå fort från en första kontakt, en inbjudan utanför en skola, ett hot eller en uppmaning på nätet, till ett fullbordat mord. Motiven kan vara många: status, tillhörighet eller pengar. När unga mördar unga har något gått fundamentalt fel.

Vi måste vända utvecklingen där allt fler, allt yngre, ser brott som en rimlig väg i livet. Vi måste bli bättre på att upptäcka riskbeteenden och sätta in insatser tidigt. Tidig brottsbekämpning handlar om att motverka och stoppa brott. Det handlar om att bekämpa de värderingar som leder till att en person väljer att utföra brott. Det handlar om att förhindra att människor återfaller i brott. Och det handlar om att ta itu med underliggande orsaker som social utsatthet, klassklyftor, barnfattigdom, missbruk och psykisk ohälsa.

I ett samhälle där människor tidigt får det stöd de behöver är våld och kriminalitet en mindre attraktiv väg. Genom att ta den **tidiga brottsbekämpningen och det förebyggande arbetet på allvar** kan vi skydda människor från att bli offer för brott, och från att begå brott. Så kan vi minska både individens och samhällets lidande och kostnader.

Därför vill vi:

- Se fler lager av skyddsvallar mot kriminalitet.

Vi måste stärka motståndskraften hos de barn och unga som riskerar att bli kriminella, och hos deras föräldrar. Barn ska växa upp i hem utan våld, se sina föräldrar gå till jobbet, ha en bra förskola och skola och vuxna förebilder. Barn ska kunna vara trygga i områdena där de bor. Vi vill att för varje ytterligare satsad krona på rättsväsendet polisen, ska också **minst en krona satsas** på det brottsförebyggande arbetet. Det behövs både generella

välståndssatsningar, **särskilda satsningar** i utsatta områden, en utvecklad roll för idrotts- och kulturföreningar och en god fritidsverksamhet.

Kommunerna måste få resurser och rätt förutsättningar för att det brottsförebyggande arbetet kan bedrivas konsekvent och effektivt.

För att ge barn och unga verktyg som kan stärka deras motståndskraft mot att dras in i gängen vill vi att skolan, polisen och socialtjänsten får i uppgift att regelbundet **informera och utbilda om** gängkriminalitet. Vi vill se **skolsocialionomer** och ett strukturerat **våldsförebyggande arbete** på skolorna med de tuffaste förutsättningarna. Vi vill också ge socialtjänsten nya möjligheter att vid behov besluta om insatser för att punktmarkera unga, Ungdomar på väg in i kriminalitet ska punktmärkas, t.ex. antingen genom en personlig följeslagare eller digital fotboja. Det kan vara ett bra alternativ till placeringar på HVB-hem och Det skyddar unga från att dras in i grövre kriminalitet än gäng och utföra våldsbrott. Det handlar om att skydda våra barn. Att inte låta dem bli offer för gängen. Vi måste bli bättre på att skydda dem som lever under hot.

Eftersom ~~de~~ sociala medierna och chatgrupper spelar en växande roll för att unga radikaliserar och hamnar i kriminalitet vill vi se effektiva **åldersgränser** för websidor och sociala medier. Tech-bolag som inte säkerställer efterlevnad ska **bötfällas**. För att motverka hot, hat och kriminell aktivitet på de sociala medierna ska **anonyma konton** alltid kunna kopplas till en person. Detta är viktigt inte minst eftersom verbalt våld på nätet också ökar hot och hat i det omgivande samhället, exempelvis mot kvinnor, HBTQ+-personer och människor med invandrarbakgrund.

- Mammor och pappor ska ta sitt fulla föräldraansvar.

Föräldrar är förebilder. Barn ska se sina föräldrar gå till jobbet och vara aktiva samhällsmedborgare. Fler **pappor** ska vara närvarande under barns och ungdomars uppväxt. För att stärka papporna vill vi se ett särskilt **pappaprogram**. Vi måste också särskilt stärka och underlätta vardagen för ensamstående föräldrar, mammorna, särskilt ensamstående mammor med många barn. Eftersom det finns många familjer som behöver ett helt annat stöd från samhället än de får idag krävs en mer aktiv familjepolitik. Vi vill se utökade möjligheter till **familjerådgivning**. Vi vill att **barn- och familjehälsovården** stärks så att barn och deras vårdnadshavare får bättre stöd och hjälp tidigare. Vi vill se fler **familjecentraler**.

Inom ramen för en satsning på socialtjänsten så måste den bli mer **lättillgänglig** och få fler verktyg och befogenheter. I de fall föräldrarna motsätter sig hjälp ska socialtjänsten få större möjligheter till **tvingande insatser** för barnens bästa. Vi vill se ett nytt **upsökande riskfamiljsprogram** för barn och familjer med särskilda riskfaktorer. Så lägger vi grunden för verkligt **Brottsförebyggande insatser** för barn från en mycket tidig ålder. ska börja redan från fem års ålder.

- Nollvision för mäns våld mot kvinnor och barn.

Kvinnor måste skyddas bättre mot våldsamma män och barn ska skyddas från föräldrar som utövar våld, psykiskt, ~~eller~~ fysiskt, ekonomiskt och sexuellt. Inget barn ska behöva bevittna våld. se en förälder slå. Det förebyggande arbetet är viktigt inom skolan, inte minst för att bryta kopplingen mellan skadliga machoideal manlighet och våld. Insatser mot killars våld mot tjejer, verbalt och fysiskt, motverkar mäns våld mot kvinnor, och annat våld i nära relationer. Det är också viktigt att ledare inom idrottsrörelsen och civilsamhället aktivt arbetar mot stereotypa könsroller och att kommuner arbetar strukturerat med våldsutövare. Vi vill ta fram en **nationell våldsförebyggande strategi** för uppsökande verksamhet som genomförs för män som ska

sluta utöva våld. Regioner och kommuner måste bli bättre på att tidigt upptäcka våld i nära relationer och identifiera och stoppa och stödja män som är i riskzonen för att utöva våld.

Vi vill se straffskärpningar för män som slår kvinnor, exempelvis genom så kallade säkerhetsstraff, utökad användning av **botboja vid kontaktförbud** och genom att **kriminalisera psykiskt våld**.

Vi måste också stärka skyddet av kvinnor som **lämnar våldsamma relationer**, exempelvis vad gäller rätten till den gemensamma bostaden och myndigheters hantering av skyddad identitet. Finansieringen av **tjej- och kvinnojourer** och **skyddade boenden** ska säkras och vill se lagstiftning som innebär att enbart idéburna aktörer, inte vinstdrivande bolag, kan delta i upphandlingen av **kvinnojoursverksamhet**. Inget barn ska tvingas till **umgänge** med en förälder som utövat våld mot barnet eller en närstående.

Varenda flicka och pojke i vårt land har rätt att leva i frihet, att välja sitt liv och vem de ska älska. Hedersförtryck handlar om det motsatta, att i traditionens namn tysta, skrämja, tvinga och slå. Vi ska aldrig tolerera att patriarkala normer tillåts begränsa människors rättigheter eller deras frihet. Vi måste stoppa våld och förtryck som sker i en **hederskontext**. Vi vill motverka all hederskultur och införa ett nytt **jämställdhetspolitiskt mål**: hedersrelaterat våld och förtryck ska upphöra. Dessutom vill vi skärpa sanktionerna mot föräldrar som för sina barn utomlands utan undantag från skolplikten. Detta är viktigt exempelvis för att stoppa tvångsgifte, könsstympning och omvändelseförsök. Dessa föräldrar ska förlora rätten till **ekonomiska bidrag** och en **LVU process inledas**. Informationsinsatser ska genomföras om **utreseförbudet**.

- Bättre och säkrare placeringar av omhändertagna barn.

Samhällets mest sårbara och våldsamma och destruktiva barn och ungdomar placeras i familjehem eller på HVB-hem. För barn som far illa, inte längre kan vara i sin hemmiljö, eller som är farliga för sig själva eller andra är familjehem den bästa formen för omhändertagande. Därför vill vi få fram **fler familjehem** och ge ökat stöd till dem, och säkerställa samhällsplacerade barns skolgång. Det marknadsmisslyckande som HVB-hemmen utgör har försvårat kostnads- och kvalitetskontrollen och gjort många av dem till finansierings- och rekryteringskällor för organiserad brottslighet. Vi vill ta tillbaka kontrollen genom att **återkommunalisera HVB-hemmen**. Det är viktigt för att garantera en kvalitativ verksamhet och för att bryta nyrekryteringen till gängen. Därmed vill vi också **utöka personalens befogenheter** att hantera våldsamma unga.

3.2 En effektiv kriminalpolitik

Vi ska bygga ett samhälle där brottsligheten minskar. Målet kan aldrig vara så många inlåsta som möjligt, utan alltid att minimera antalet brottsoffer. I en allvarlig tid krävs både mod, eftertanke och en kriminalpolitik som är rättssäker och träffsäker.

All brottslighet ökar inte i Sverige. Men mäns våld mot kvinnor är fortfarande ett av våra största samhällsproblem och det yttersta uttrycket för att vi lever i ett ojämnt samhälle.

Samtidigt har Men den grova, organiserade brottsligheten och den våldsamma gängkriminaliteten har eskalerat till en nationell kris. Många i Sverige känner stor oro för det gängrelaterade våldet, som drabbar fler, blir grövre och letar sig längre ned i åldrarna. Den systemhotande organiserade brottsligheten äter sig in i närings- och arbetslivet. Kriminella gäng infiltrerar rättsväsendet och kan till och med äga tingsrättslokaler och vårdcentraler. Korruptionen ökar.

Det finns många förklaringar till hur Sverige har hamnat här. I botten ligger den växande ekonomiska ojämlikheten, klassklyftor och arbetslöshet. I många områden har samhället dragit sig tillbaka och välfärden skurits ned. Ungdomar växer upp med lägre tilltro till samhällsinstitutionerna och lägre social kontroll. Med ökat bruk av narkotika, partyknarkande och missbruk har vi fått en växande drogmarknad som gängen slåss om. Många människor struntar i effekterna av att de handlar svarta tjänster och på andra sätt göder den organiserade brottsligheten. Till det kommer en invandring som inte stått i paritet med vår integrationskapacitet, vilket har bidragit till en växande segregation. I det sammanhanget har de maffialiknande gängen kunnat flytta fram positionerna. Samhället lyckades inte sätta stopp för framväxten av gängen i tid. Utvecklingen vi ser nu är en snöbollseffekt, där våld föder ytterligare våld.

I takt med att kriminaliteten har utvecklats har behovet av en mer effektiv kriminalpolitik ökat. För att skydda samhället, öka tryggheten och säkerheten och ge upprättelse till brottsoffer. Det hör till våra viktigaste uppgifter att bryta våldsspiralerna, skära av smuggelvägarna och slå sönder gängens maktcentra innan den samhällshotande maffian biter sig fast och blir permanenta delar av Sverige. Det kräver **nya angreppssätt**, som sträcker sig över många politikområden och flera mandatperioder. Fokus ska ligga på att komma åt gängtopparna, bryta nyrekryteringen, strypa pengaflödet och fortsätta stärka polisen och rättsväsendet. Eftersom det innebär även idag oprövade insatser behöver dessa hela tiden utvärderas och följas upp. Detta för att bygga evidensbaserad kunskap kring vad som på riktigt bryter utvecklingen.

Därför vill vi:

- Införa en svensk maffialagstiftning för att komma åt gängtopparna.

Det krävs ny lagstiftning enligt samma modell som varit framgångsrik i bekämpandet av den amerikanska maffian. Vi vill fortsätta **skärpa straffen** för brott kopplade till gängkriminalitet och organiserad brottslighet, såväl våldsbrott som ekonomisk brottslighet. Vi vill utveckla möjligheterna att använda **tekniska verktyg** för att komma åt människor med kopplingar till gäng och maffia: kamerabevakning med ansiktsigenkänning, hemlig dataavläsning och AI-baserade verktyg. Som en del i en ny **gängoffensiv** vill vi tillåta ytterligare verktyg mot dem som av åklagare identifieras som gängkriminella. Det kan handla om **kontaktförbud** med andra gängkriminella, begränsningar i att resa utomlands, starta företag eller **överföra pengar**. Medel från kriminellas **statusprylar** och beslagtagna tillgångar ska sättas in i en **ny fond** som används för att rusta upp brottsdrabbade områden och för att bryta nyrekryteringen.

- Nyrekryteringen till gängen måste stoppas.

Vi vill skärpa straffen för dem som utnyttjar och gör våra barn till kriminella, men också skärpa påföljderna för ungdomar som begår grova brott. och för dem som använder ungdomar i brott. Genom **punktmarkering** kan vi hindra ungas kriminella bana. Socialdemokraterna avvisar generella sänkningar av straffbarhetsåldern, men en tillfällig sänkning vid allvarliga brott kan prövas och utvärderas. Genom ungdomskriminalitetsnämnder kan vi tidigt sätta in insatser och skärpa konsekvenserna för unga som begår brott. För unga som begår särskilt allvarliga brott och riskerar återfall vill vi se en **särskild utskrivningsprövning** för unga som begått allvarliga brott och riskerar att återfalla skärper vi påföljden och skapar incitament för att ta sig ur den kriminella livsstilen. Vi vill att kriminalvården och inte **SiS** ska ha ansvaret för unga som har dömts för begått grova brott. Kvaliteten inom SiS behöver därutöver stärkas.

- Vi måste strypa den ekonomiska kriminalitet som finansierar brottsligheten.

De kriminella gängerna drar in stora belopp genom storskaliga bedrägerier, skattebrott, miljöbrott, utpressning och utnyttjande av arbetskraft. De utnyttjar också privatiserade delar av välfärden och använder bolag som brottsverktyg. Denna brottslighet underminerar hela samhällets strukturer. Vi vill stärka de myndigheter som arbetar mot **ekonomisk brottslighet** och arbetslivskriminalitet, och göra det möjligt att **inhämta uppgifter direkt från polisen** med fokus på personer kopplade till organiserad brottslighet. Fler **felaktiga utbetalningar** ska stoppas, bland annat genom **direktaccess** till fler myndigheters databaser.

Den organiserade brottsligheten stöds ofta av människor i många olika delar av samhället. Vi behöver ta fram ett omfattande **program mot korruption**, inte minst för offentligfinansierad verksamhet. Vi vill att bankerna tar ett större ansvar för att **motverka bedrägerier**, exempelvis genom att de ges ett större ansvar för **säkerhetsbrister** och **ersättning till drabbade**.

- Vi måste fortsätta stärka polisen, rättsväsendet och kriminalvården.

Vi vill se en **stärkt tull** för att stoppa vapen och narkotika vid gränsen. **Polisen** ska bli mer synlig och bygga relationer med boende och civilsamhälle. Det ska finnas poliser **lokalt närvarande med rimliga inställelsetider** i alla Sveriges kommuner. Åklagarna och domstolarna måste ges möjligheter att växla upp i takt med polisen. Vid sidan av tech-jättarnas ansvar för innehållet på de digitala plattformarna vill vi se **aktiv polisiär närvaro på nätet**. Chattar som används för att planera brott ska stängas ned. Antalet uppklarade brott måste öka och genomströmningstiden för anmälda ärenden kortas.

Som en del av en kriminalpolitik som fungerar måste det finnas goda möjligheter att lämna kriminalitet bakom sig och bli en välfungerande samhällsmedborgare. **Kriminalvården** står inför stora utmaningar. Den måste stärkas för att klara uppdraget att både hantera den kraftigt ökade beläggningen och bättre förebygga återfall i brott. Utbyggnaden av kriminalvården ska ske i hela landet. Även inom rättspsykiatri är idag beläggningen hög vilket skapar svårigheter i denna verksamhet. Hela vårdkedjan behöver stärkas. Dagens avhopparverksamhet måste anpassas till att det är allt yngre människor som begår brott. Vi vill se ett **nationellt avhopparprogram**.

- Skärpta straff för mäns våld mot kvinnor

Vi vill se straffskärpningar för män som utöver våld mot kvinnor, utökad användning av **fotoja vid kontaktförbud** och genom att **kriminalisera psykiskt och ekonomiskt våld**. För de riktigt grova återfallsbrottslingarna vill vi se införandet av tidsbestämda säkerhetsstraff. **Sexköp bör klassas som ett artbrott** och som huvudregel alltid ge fängelse.

Förslag och beslut

Sida	Rad	Förslagsställare	Distrikt	Förslag	Föredragandes förslag	Kongressens beslut
27	13	<i>Zenitha Nordfjell</i>	Västernorrland	Yrkande 1018 Vi har lösningarna på de samhällsutmaningarna vi ser i vårt land. Med tydligt politiskt ledarskap kan vi skapa en tro på både framtiden och politikens lösningar.	Avslag	Bifall PS, försöksvotering
27	38	<i>Zenitha Nordfjell</i>	Västernorrland	Yrkande 1514 Där mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och våld mot barn stoppas.	Avslag	Bifall PS
27	42	<i>Matilda Sundquist Boox</i>	Gävleborg	Yrkande 1345	Avslag	Bifall PS
28	2	<i>Zenitha Nordfjell</i>	Västernorrland	Yrkande 1025 Orsakerna kan vara många: tidigt normbrytande beteende, uppväxtvillkor, tidiga skolmisslyckanden samt utsatthet för våld i uppväxten, Barn som utsatts för våld eller grooming går från offer till förövare då vi som samhälle inte finns där och skyddar dem. Tidiga insatser är av avgörande betydelse.	Avslag	Bifall PS
28	5	<i>Zenitha Nordfjell</i>	Västernorrland	Yrkande 1030 Redaktionell ändring: Vi måste vända utvecklingen där allt fler, allt yngre, utnyttjas för att begå brott.	Avslag	Bifall PS
28	20	<i>Unnur Tryggvadottir Nordell</i>	Örebro län	Yrkande 1231 ”hamna i kriminalitet”	Avslag	Bifall PS
28	26	<i>Unnur Tryggvadottir Nordell</i>	Örebro län	Yrkande 1225 Vi ska arbeta för att ge unga tillträde till arbetsmarknaden. Ett arbete och egen inkomst har	Avslag	Bifall PS

				brottsförebyggande effekt och ska möjliggöras redan i högstadiet.		
28	26	<i>Boel Godner</i>	Stockholms län	Yrkande 1532 , så som fördjupade bakgrundskontroller på blivande anställda och befintlig personal.	Bifall	Bifall PS
28	30	<i>Ingela Backman</i>	Skaraborg	Yrkande 1516 Lägg till: Skolsociala team. Ta bort: Skolsocionomer	Avslag	Bifall PS
28	30	<i>Andreas Lundgren</i>	Västerbotten	Yrkande 1536 Vi vill se skolsocionomer och ett strukturerat våldsförebyggande arbete på skolorna.	Avslag	Bifall PS, försöksvotering
28	30	<i>Andreas Lundgren</i>	Västerbotten	Yrkande 1541 Ny mening efter meningen som slutar ”...gängkriminalitet” För att ungdomar ska få en tidig koppling till arbetsmarknaden och tjäna egna pengar ska särskilda ungdomsjobb införas.	Avslag	Bifall PS
28	34	<i>Alexander Ojanne</i>	Stockholm	Yrkande 1505 Ansvaret för beslut om fotboja och verkställande ska ligga på statlig myndighet.	Avslag	Bifall PS, försöksvotering
29	9	<i>Åsa Karlsson</i>	Skaraborg	Yrkande 1507 Familjecentralen ska arbeta främjande och förebyggande med familjer och barn och ungdom upp till 18 år.	Avslag	Bifall PS, försöksvotering
29	17	<i>Zenitha Nordfjell</i>	Västernorrland	Yrkande 1056 Våld omfattar fysiskt, psykiskt, sexuellt, materiellt, latent, ekonomiskt, försummelse samt hedersrelaterat våld eller förtryck. Våldet är så utbrett att det klassas som ett strukturellt samhälls- och folkhälsoproblem.	Avslag	Bifall PS, försöksvotering
29	18	<i>Malin Berglund</i>	Västerbotten	Yrkande 1250 Därför bör barn ges eget ombud i vårdnadstvister	Avslag	Bifall PS, försöksvotering
29	19	<i>Paula Örn</i>	Göteborgs-området	Yrkande 1265	Avslag	Bifall , rösträkning

				Efter: ...machoideal och våld. Lägg till meningen: Därför måste vi verka för att genom åldersverifiering begränsa barns tillgång till våldsglorifierande pornografi.		Ja: 142, Nej: 203, Avstår: 1
29	22	<i>Malin Berglund</i>	Västerbotten	Yrkande 1252 Genom effektiv myndighetssamordning behöver det säkerställas att orosanmälan görs vid sexköp i de fall där köparen har minderåriga barn	Avslag	Bifall PS, försöksvotering
29	24	<i>Unnur Tryggvadottir Nordell</i>	Örebro län	Yrkande 1551 Stöd ska ges till ej vinstdrivande organisationer som arbetar med normer och skadliga machoideal.	Avslag	Bifall PS
29	25	<i>Susanne Andersson</i>	Norrbottnen	Yrkande 1528 Vi vill att arbetsgivare har med frågan om våld i medarbetarsamtal.	Avslag	Bifall PS, försöksvotering
29	27	<i>Tobias Gyllensten</i>	Jönköpings län	Yrkande 1451 Våldet påverkar den utsattes arbetsförmåga och möjlighet att försörja sig. Det leder bland annat till återkommande sjukskrivningar och begränsade möjligheter till att delta på kurser, kompetensutveckling och att jobba övertid om en kontrollerande partner inte tillåter det. Arbetsvillkoren för en del kvinnor med otrygga anställningar, deltider och låga löner kan vara hinder för att bryta upp från en relation där det förekommer våld. Arbetsplatsen kan och ska vara den trygga platsen i tillvaron för den som utsätts för våld i privatlivet, ett stöd för att bryta sig ur en våldsam relation.	Avslag	Bifall PS
29	30	<i>Malin Berglund</i>	Västerbotten	Yrkande 1253 En lagstadgad gräns för bodelning behöver sättas	Avslag	Bifall, rösträkning Ja: 169, Nej: 179, Avstår: 1

29	30	<i>Ulrika Nilsson</i>	Värmland	Yrkande 1512 (Efter skyddad identitet). Lägg till: Vi behöver också införa ett omställningsstöd för utsatta kvinnor.	Avslag	Bifall PS, försöksvotering
29	35	<i>Zenitha Nordfjell</i>	Västernorrland	Yrkande 1333 Alla unga i vårt land har rätt att leva i frihet, att välja sitt liv och vem de ska älska.	Avslag	Bifall PS, försöksvotering
29	35	<i>Urszula Hansson</i>	Halland	Yrkande 1469 Ändra 2:a meningen, stycke 5, rad 36 till: ”Hedersförtryck handlar om att i traditionens namn tysta, skrämma, tvinga och slå.” Ändra 3:e meningen, stycke 5, rad 37 till: ”Vi ska aldrig tolerera att patriarkala normer tillåts begränsa människors, och särskilt barn och ungas rätt att leva i frihet, att välja sitt liv och vem de ska älska.”	Avslag	Bifall PS
29	36	<i>Zenitha Nordfjell</i>	Västernorrland	Yrkande 1337 Vi tar tydligt ställning mot alla former av omvändelseförsök, inklusive omvändelseterapi och liknande försök att påverka en person att förändra, permanent dölja eller avstå från att leva i enlighet med sin sexualitet eller könsidentitet. Nytt stycke: Hedersförtryck...	Avslag	Bifall PS
30	2	<i>Beatrice Granlund</i>	Västmanland	Yrkande 1480 En ny ”därför vill vi” punkt. Hbtq+-personer är särskilt utsatta för våld och hot, både i nära relationer och som hatbrott. Vi vill stärka skyddet för Hbtq+-personer genom ökat förebyggande arbete, riktade insatser mot hatbrott och tydligare lagstiftning mot diskriminering. Polis och rättsväsende ska ha kompetens och resurser att prioritera hatbrott, och kunskapen om Hbtq+-personers särskilda utsatthet måste stärkas inom alla myndigheter som arbetar med våld i nära relationer.	Avslag	Bifall PS, rösträkning Ja: 256, Nej: 90, Avstår: 3

30	9	<i>Joakim Pohlman</i>	Kronoberg	Yrkande 1447 HVB-hem ska drivas i offentlig regi.	Avslag	Bifall PS
30	17	<i>Andreas Lundgren</i>	Västerbotten	Yrkande 1538 I en allvarlig tid krävs både mod, eftertanke och en kriminalpolitik som är rättssäker, träffsäker och byggd på evidens.	Avslag	Bifall PS
31	17	<i>Catherine Borgkvist</i>	Skåne	Yrkande 1535 Straffbarhetsåldern ska fortsättningsvis vara 15 år.	Avslag	Bifall PS, rösträkning Ja: 238, Nej: 102, Avstår: 7
31	18	<i>Håkan Andersson</i>	Sjuhärad	Yrkande 1553 Straffbarhetsåldern ska fortsättningsvis vara 15 år.	Avslag	Bifall PS
31	33	<i>Andreas Lundgren</i>	Västerbotten	Yrkande 1550 Vi vill att kriminalvården och inte SIS ska ha ansvaret för unga som dömts för grova brott.	Avslag	Bifall PS
31	36	<i>Liza Lundberg</i>	Dalarna	Yrkande 1504 Det ska finnas en bemannad polisstation i varje kommun och inställetid ska införas.	Avslag	Bifall PS
32	3	<i>Alexander Ojanne</i>	Stockholm	Yrkande 1506 Nytt stycke: Polistillväxten har de senaste tio åren varit stor i Sverige men den har inte kommit hela landet till del. Det kommer krävas en mer aktiv fördelning av poliser över landet och en handlingsplan för hur regionala akuta polisbrister kan lösas.	Avslag	Bifall PS
32	40	<i>Christoffer Danielsson</i>	Blekinge	Yrkande 1548 Under stycket ”Vi måste fortsätta stärka polisen, rättsväsendet och kriminalvården” Efter det reviderade förslaget, efter orden om ”rimliga inställetider i alla Sveriges kommuner.” Yrkar jag på tillägg med: - Vi bör även verka för att det ska finnas minst en bemannad polisstation i varje kommun.	Avslag	Bifall PS

32	40	<i>Christoffer Danielsson</i>	Blekinge	Yrkande 1552 Tillägg efter punkten kring polisnärvaro där meningen avslutas med ”rimliga inställelsetider i alla Sveriges kommuner.” Är vårt förslag att utöka med följande: - Polisen bör även ges utökade möjligheter till en regelbunden vapenamnesti för att minska risken att vapen hamnar i orätta händer.	Avslag	Bifall PS
32	9	<i>Asal Gohari Moghadam</i>	Uppsala län	Yrkande 1542 Hela vårdkedjan behöver stärkas och staten behöver överta kostnadsansvaret för rättspsykiatrisk vård då det är staten som beslutar om vården.	Avslag	Bifall PS, försöksvotering Ja: 207, Nej: 139, Avstår: 1

Övriga beslut

Kongressen beslutade:

att i övrigt fastställa partistyrelsens förslag till politiska riktlinjer – kapitel 3, 3.1 och 3.2 *Du ska leva i trygghet och säkerhet* (s. 27, st. 1–2, st. 5–7, s.27–32, st. 1–2).

Motioner och utlåtanden på område C som rör *Effektiv kriminalpolitik och tidig brottsbekämpning (UD27), Mäns våld mot kvinnor (UD28).*

Huvudföredragande: *Teresa Carvalho* och *Morgan Johansson*

Föredragande: *Mattias Jonsson*

Förslag och beslut

Motion	Förslagsställare	Distrikt	Förslag	PS förslag	Föredragandes förslag	Kongressens beslut
D172:1	<i>Partistyrelsen</i>		Bifall	Avslag	Besvarad	Bifall PS
D33:1	<i>Liza Lundberg</i>	Dalarna	Bifall	Besvarad	Bifall	Bifall PS
D33:2	<i>Liza Lundberg</i>	Dalarna	Bifall	Besvarad	Besvarad	Bifall PS
D285:1	<i>Boel Godner</i>	Stockholms län	Bifall	Besvarad	Bifall	Bifall PS
D7:1	<i>Jonathan Svensson</i>	Fyrbodal	Bifall	Besvarad	Bifall	Bifall PS

D11:1	<i>Paula Örn</i>	Göteborgsområdet	Bifall	Besvarad	Bifall	Bifall PS
D38:1	<i>Sofia Ny</i>	Kronoberg	Bifall	Besvarad	Bifall	Bifall PS
D151:2	<i>Malin Berglund</i>	Västerbotten	Bifall	Avslag	Avslag	Bifall PS, efter försöksvotering
D181:2	<i>Matilda Sundquist Boox</i>	Gävleborg	Bifall	Avslag	Avslag	Bifall PS, efter försöksvotering
D184:2	<i>Matilda Sundquist Boox</i>	Gävleborg	Bifall	Avslag	Avslag	Bifall PS, efter försöksvotering
D219:1	<i>Ulrika Nilsson</i>	Värmland	Bifall	Besvarad	Besvarad	Bifall PS

Övriga beslut

Kongressen beslutade:

att i övrigt fastställa partistyrelsens förslag till utlåtanden över motionerna inom område D som rör *Effektiv kriminalpolitik och tidig brottsbekämpning* (UD27), *Mäns våld mot kvinnor* (UD28).

Dagordningens punkt 11.8

Behandling av område D: 3, 3.1 och 3.2 *Du ska leva i trygghet och säkerhet* (s. 27, st. 3–4, s. 32, st. 3–6, s. 33–39, st. 1).

Ordförande: *Ellinor Eriksson* och *Johan Büser*

Sekreterare: *Tamar Khatchadourian* och *Oskar Andersson*

Huvudföredragande: *Peter Hultqvist*, *Morgan Johansson* och *Matilda Ernkerans*

Föredragande: *Heléne Fritzson*

Inledning: *Morgan Johansson*, partistyrelsen

Föredragning och förslag

Morgan Johansson, partistyrelsen, föredrog partistyrelsens förändrade förslag till politiska riktlinjer - kapitel 3 *Du ska leva i trygghet och säkerhet* (s. 27, st. 3–4, s. 32, st. 3–6, s. 33–39, st. 1).

Partistyrelsens förslag till ny skrivning:

3. DU SKA LEVA I TRYGGHET OCH SÄKERHET

[...]

Samtidigt ökar spänningarna i vår omvärld. Med Rysslands angreppskrig på Ukraina sattes den europeiska säkerhetsordningen ur spel. Hybrid krigföring och attacker mot kritisk infrastruktur mot Sverige och andra västländer blir mer komplexa. Med den nya amerikanska administrationen har den geopolitiska spelplanen förändrats ytterligare. De institutioner som sedan efterkrigstiden utgjort fundamenten för svensk och europeisk säkerhet och internationellt samarbete utmanas. Osäkerheten och oförutsägbarheten i världen växer. Det kräver nya politiska svar.

För att leva trygga och säkra behöver vi stärka både vår **inre och yttre säkerhet**. Vi måste bygga ett starkt samhälle och ett motståndskraftigt land. Vi måste rusta oss mot kriser och konflikter. För ett starkt Sverige krävs också starka allianser – i Norden, inom EU, Nato och FN. Så kan vi stå emot press och angrepp utifrån. Och så finner vi den kraft som behövs för att påverka vår omvärld i en mer fredlig, öppen och demokratisk riktning.

3.1 Tidig brottsbekämpning

[...]

3.3 Ett starkt EU. Ett tryggt Europa.

Vårt mål om att skapa mer trygghet och säkerhet gäller även utanför vårt lands gränser. En av de mest strategiskt viktiga frågorna för Sverige idag är att värna och stärka de institutioner och regler som utgör vår regelbaserade internationella världsordning. Sverige har traditionellt haft en stark utrikespolitisk röst och stor legitimitet i många internationella frågor. Sverige ska åter vara en ledande röst för fred, frihet och solidaritet. Det vill vi tillbaka. Den Europeiska Unionen är vår

viktigaste utrikes- och säkerhetspolitiska arena, och en grundsten i ett regelbaserat internationellt samarbete.

Vi vill **växla upp det svenska EU-arbetet**. Vi vill se ett starkt och säkert EU, eftersom det är viktigt för ett starkt och säkert Sverige. Ett starkt Sverige är i sin tur viktigt för att EU ska utvecklas åt det håll vi vill.

Säkerhetspolitiskt behöver vi snabbt fördjupa det europeiska samarbetet. Vi måste använda oss av EU för att motverka klimatförändringarna, skapa hållbart välstånd och förbättra vår konkurrenskraft. Regional utveckling är nödvändig för att detta ska kunna ske. Därför behöver regionerna ha ett fortsatt stort ansvar för sammanhållningspolitiken. En ambitiös klimat- och näringspolitik är centralt för att skapa bra jobb i hela unionen och fortsätta stärka den sociala sammanhållningen. Vi vill ligga i framkant i den gröna och digitala tekniken och samtidigt bekämpa digitaliseringens avarter. ~~En ambitiös klimat- och näringspolitik är centralt också för att skapa bra jobb i hela unionen och fortsätta stärka den sociala sammanhållningen.~~ Dessutom är ett jämställt Europa avgörande för att skapa en framtid som är socialt, ekonomiskt och ekologiskt hållbar. Vi måste koordinera oss bättre för att bekämpa smuggling och organiserad brottslighet. Vi ska markera mot medlemsländer som bryter mot rättsstatens principer eller kränker mänskliga rättigheter. EU ska vara en global aktör för fred, fattigdomsbekämpning och internationell rätt. Det är viktigt både för oss, och för

maktbalansen i världen, att EU ~~utvecklas till att bli~~ stärks som en framgångsrik, fredlig, hållbar och rättvis union.

Därför vill vi:

- Stärka det europeiska försvarssamarbetet.

Vi vill se ett närmare europeiskt försvarssamarbete, som omfattar både den militära och civila beredskapen. EU-länderna måste snabbt stärka sin egen **förmåga till militärt försvar** och säkerhet. Vi vill samverka mer med andra EU-länder kring olika **försvarsindustriella satsningar**. Vi vill se mer koordination exempelvis gällande produktion av vapen och ammunition för att stödja **Ukraina**. Särskilt viktigt är att stå fast vid vårt militära och civila **stöd till Ukraina** så länge det behövs, och att vi deltar aktivt i **återuppbyggnaden** av Ukraina. EU ska verka för ökade kapaciteter inom europeisk försvarsindustri. Vi behöver mer gemensamma innovationsprojekt kring försvarsteknik som artificiell intelligens, **rymd- och cyberteknik** samt modern **försvarsmateriel**.

EU måste också snabbt **stärka sin förmåga till civilt försvar och motståndskraft**. Vi behöver robusta samhällen, och vi måste bli bättre på att skydda **kritisk infrastruktur**. Vi måste stärka förutsättningarna för ekonomiskt välstånd och konkurrenskraft – det är viktigt också för att minska oron och rädlorna i befolkningen kopplat till det nya säkerhetsläget. Säkerhet och ekonomisk stabilitet hänger ihop. Därför är det viktigt att inom ramen för EU möjliggöra omfattande nationella investeringar i **stärkt totalförsvar**.

- EU måste stärka sin konkurrenskraft och fokusera på strategiska framtidsbranscher.

EU ska vara en union där medborgarna kan leva i ekonomisk och social trygghet. En öppen europeisk och global handel har varit viktigt för vår välståndsutveckling. När handelshinder tagits bort har incitamenten för företag att utveckla nya tekniker och producera bättre stärkts. Priserna för konsumenterna har sjunkit. Även i framtiden kommer en fri, rättvis och regelbaserad handel vara avgörande för att driva fram ny teknik, skapa produktiva företag, bra jobb och hållbart välstånd.

Vi ser dock hur allt fler länder idag bedriver en politik för att gynna egna företag och intressen. Protektionismen ökar, tullar införs. Den europeiska ekonomin befinner sig i en hårdnande konkurrens framför allt med de amerikanska och kinesiska ekonomierna. I detta läge ska vi stå upp för en **fri, rättvis, hållbar och ordnad handel**, så låga handelshinder som möjligt och en **effektiv konfliktlösningsmekanism** inom WTO. För att skydda den europeiska ekonomin och hushållen mot effekterna av ooberättigade handelshinder är vi beredda att **svara på proportionella sätt**. I alla **handelsavtal** som EU sluter ska höga krav på respekt för mänskliga rättigheter, goda arbetsvillkor, miljöskydd och antikorrupcion ställas.

Vi behöver också en **välfungerande inre marknad** och stärkt konkurrenskraft för att stå starka i de tekniska omvälvningar som sker. Därför krävs ett ambitiöst **program för att modernisera den europeiska ekonomin**. Regelförenklningar i syfte att förbättra den inre marknaden får inte leda till försämringar av miljöskydd och arbetstagares rättigheter. Behovet av en modern och hållbar infrastruktur i Europa är stort och vi behöver underlätta för företag och branscher i **övergångsfaser** att ta steget från en tekniknivå till en annan. En europeisk grön industripolitik kräver ett mer **koordinerat samarbete** och investeringar. Genom en **utvecklad kapitalmarknadsunion** och att pengar lösgörs inom de nationella **pensionsfonderna**, utan att

syftet med dessa äventyras, kan kapital mobiliseras där det behövs. Vi måste bli bättre på att använda EU på innovativa sätt när det är gynnsamt för medborgarna, som exempelvis vid vaccinupphandlingen under coronapandemin. Vi vill fortsätta att fördjupa den inre marknaden, bland annat inom **tjänstehandeln**. EU bör utvecklas mot att bli mer av en **utbildnings-, innovations- och forskningsunion**. För att se till att det skapas bra jobb måste den sunda konkurrensen värnas. Fackliga rättigheter och den svenska kollektivavtalsmodellen får aldrig anses utgöra ett hinder mot den fria rörligheten. I upphandlingslagstiftningen inom EU ska antalet underleverantörsled begränsas till två som huvudregel. Vi vill förändra EU-rätten så att krav på kollektivavtal kan ställas i offentlig upphandling och sociala villkor beaktas. Skyddet för schyssta villkor, kollektivavtal och aktiva **arbetsmarknadsparter** ska stärkas. Vi står upp för den **svenska modellen** i EU.

- EU ska bekämpa klimatkrisen och driva den gröna omställningen framåt.

När temperaturen och havsvattenytan stiger, när skogsbränderna blir fler och öknen breder ut sig, när glaciärerna smälter och den biologiska mångfalden drastiskt minskar i världen – då krävs ett EU som går i bräschen för en klimatpolitik som klarar av att minimera utsläppen till mitten av detta sekel. Ett EU som binder ihop utsläppsminskning, miljöskydd och stärkt biologisk mångfald med ekonomisk utveckling, rättvis omställning och fler bra jobb blir en förebild för andra länder, som alla står inför samma svåra utmaning. Sveriges klimatpolitik är som mest effektiv när den går hand i hand med – och driver på för – en ambitiös och effektiv europeisk klimatpolitik.

EU ska bedriva en klimatpolitik som förenar effektiv omställning, social rättvisa och framväxten av nya jobb. Vi ska hålla fast vid EU:s gröna giv, utsläppsmålen och klimatlagen samt införa ett bindande **utsläppsmål om minst 95 procents minskning av koldioxidutsläppen till 2040**. EU:s arbete för att driva på utbyggnaden av förnybar och fossilfri energi måste intensiveras. Det europeiska beroendet av rysk olja och gas måste fasas ut. Genom den gröna industristrategin kan den europeiska industrin förmås ställa om och skapa nya jobb i hållbara branscher. Genom att företag förmås designa produkter som enklare kan återvinnas kan vi skapa en europeisk ekonomi som är mindre resurskrävande och mer **cirkulär**. Sverige och EU ska vara en stark röst i alla internationella klimatpolitiska sammanhang. Särskilt när andra stormakter lämnar eller ignorerar **Parisavtalet** ska EU ta ett större ansvar för att upprätthålla det, hitta nya partners och få fler länder och regioner att driva en ambitiös klimatpolitik.

- Ta krafttag mot den organiserade brottsligheten.

För att trycka tillbaka de internationella syndikaten som underminerar både vår inre och yttre säkerhet måste EU:s medlemsländer och myndigheter **samarbeta bättre**. Vi måste ~~minska överlappningen~~ och förbättra effektiviteten bland annat vad gäller **informationsutbyte** mellan länder och bekämpande av smuggling. Utländsk underrättelsetjänst använder sig av organiserad brottslighet för att försvaga våra samhällen. Vi vill se ett **övergripande polisiärt underrättelsecenter** som kombinerar information från EU:s olika specialiserade enheter. ~~Utländsk underrättelsetjänst använder sig av organiserad brottslighet för att försvaga våra samhällen~~. Vi vill se en **europeisk maffialagstiftning**, så att maffian inte flyttar runt i Europa på jakt efter mildare lagstiftning. EU måste också bli bättre på att bekämpa **trafficking**. Handel med kvinnor och barn är avskyvärt i sig, men det är även nära sammankopplat med annan organiserad kriminalitet. Sverige ska driva på för att fler länder i Europa **kriminaliserar sexköp**, enligt

den svenska modellen, och att EU tar fram en gemensam sexköpslag. Vi vill att EU förstärker arbetet mot narkotika och vi motsätter oss legalisering av narkotika. EU ska också ta krafttag mot växande arbetslivskriminalitet och människoexploatering på europeisk arbetsmarknad.

- Det europeiska samarbetet ska bygga på demokrati och rättsstatens principer.

Under de senaste årens många kriser har enigheten inom EU varit central. Samtidigt finns stora skillnader mellan medlemsstaterna. När demokratin utmanas både i och utanför EU – inte minst av högerextrema partier – måste vi stå upp än starkare för demokratiska principer och rättsstat. Om EU:s medlemsländer inte fullt ut respekterar dessa ska de heller inte åtnjuta medlemskapets fulla rättigheter. Vi vill därför att det etableras en effektiv **sanktionstrappa** inom EU. Vi vill stärka möjligheten att **hålla inne ekonomiska bidrag** till medlemsländer som viker av från demokrati och rättsstat. Ytterst ska medlemsstater kunna förlora sin **rösträtt** och **medlemskapet återkallas**. Vid en **utvidgning** av EU ska säkrad demokrati, mänskliga rättigheter, inklusive fackliga rättigheter, och rättsstatliga principer stå i centrum. Nya medlemmar måste leva upp till de krav som ställs i de så kallade **Köpenhamnskriterierna**. Därutöver måste beslutsfattandet inom EU självt förbättras. För att göra EU till en starkare säkerhetspolitisk aktör ska fler beslut i utrikespolitiska frågor kunna fattas med **kvalificerad majoritet** i stället för enhällighet. Så kan vi skapa ett handlingskraftigt EU som står stabilt i en mer instabil värld.

3.4 En beredskaps- och försvarspolitik för en ny tid

Med Rysslands angreppskrig på Ukraina sattes folkrätten och den europeiska säkerhetsordningen ur spel. Den ryska aggressionen har lett till ett kraftigt försämrat säkerhetsläge i vårt närområde och till en växande instabilitet i världen. Vi kommer att uppleva en stark hotbild från Ryssland under överskådlig tid framöver. Därmed har också utgångspunkten för svensk och europeisk försvarsstrategi förändrats i grunden.

Samtidigt ser vi hur de partnerskap som sedan efterkrigstiden bidragit till att säkra vår fred utmanas. Europa och USA har under många decennier arbetat sida vid sida för stabilitet och säkerhet. Den politiska utvecklingen i USA gör säkerhetsläget mer svåröverblickbart. När även den geopolitiska konkurrensen med Kina växer på så breda områden som handel, försvarsteknik och globala partnerskap, är det tydligt att Sverige och Europa måste ta ett än större ansvar för vår egen säkerhet.

Arktis och Nordkalotten är att betrakta som områden där ett högt spänningsläge är en realitet. Naturtillgångar och direkta militära positioneringar präglar området. Ryssland har tydliga säkerhetspolitiska ambitioner. Med anledning av detta är ett starkare säkerhetspolitiskt fokus på Arktis nödvändigt.

Gotlands placering i Östersjön gör området till ett strategiskt mål. Placeringen ligger mitt i en friktionsyta mellan Ryssland och Sverige. Gotland har en avgörande betydelse för kontrollen av sjö- och luftvägar i området. Därför har försvaret av Gotland hög prioritet. Satsningarna på att bygga försvarskapaciteterna på Gotland kommer att fortsätta.

Inom ramen för Natomedlemskapet stärker vi vår militära och civila beredskap. Inom EU intensiveras arbetet för att bättre koordinera medlemsländernas försvarsförmåga. Genom ett närmare samarbete med våra nordiska grannländer och med de demokratiska länderna kring Östersjön **rustar vi oss för en värld där konfliktnivån höjs.**

Därför vill vi:

- Höja den svenska totalförsvarsförmågan.

Det militära och civila försvaret utgör tillsammans en helhet där alla delar – från Försvarsmakten till sjukvård, transporter, räddningstjänst och kommunikation – måste samverka för att kunna hantera hot och kriser. Det är det som är det **svenska folkförsvaret** – ett totalförsvar av svenska folket, för svenska folket.

För att vårt försvar ska vara långsiktigt starkt behöver det stå på en stabil ekonomisk grund. Det kommer kräva **ökade försvarsanslag**. Inrättandet av en totalförsvarsfond skulle skapa förutsättningar för att snabbare bygga upp vårt totalförsvar. Dessutom vill vi se ett skattesystem som är effektivt, förutsägbart och ger de förutsättningar som behövs för att försvara Sverige. Det är inte minst viktigt för att säkra kommuners och regioners basfinansiering. För att finansieringen ska bäras rättvist vill vi se en **beredskapsskatt**.

- Vi måste fortsätta stärka Försvarsmakten och svensk försvarsindustri, vilket innebär satsningar inom såväl marin, armé och flygvapen.

Vår förmåga till **försvar och övervakning** av vårt närområde till land, till havs och i luften ska förbättras. Vi vill se ett långsiktigt mål om att utbilda **20 000 värnpliktiga** per år. Vi vill förstärka armén och luftförsvarsförmågan. Vi värnar svenska särskilda säkerhetsintressen, så som stridsflyget och undervattensförmågan. Vi vill utveckla och stödja **Försvarsmaktens frivilligorganisationer**. Försvaret ska ha stark **förankring** i hela befolkningen och de värnpliktiga ska spegla hela samhället. Hemvärnet har en viktig roll i bygget av ett svenskt folkförsvaret. Socialdemokraterna vill stärka och utveckla hemvärnet. Deras insatser i kriser och katastrofer är ovärderliga och kommer i händelse av ofred att ha avgörande uppgifter inom totalförsvaret. Vi vill att Sverige ökar självförsörjningsgraden vad gäller **produktion av vapenammunition**. Därutöver är vår starka försvarsindustri en källa till innovation, industriell utveckling och bra jobb i hela landet. Vi måste stärka **försvarsindustrins förmåga**, och förbättra förutsättningarna för att försvarsindustriella innovationer kan användas i civila syften.

- Stärka den civila beredskapen. Den **civila beredskapen** måste omfatta hela samhället. Som en del i att stärka samhällets motståndskraft och mobiliseringsförmåga behöver vi säkerställa att vi kan upprätthålla **grundläggande samhällsfunktioner** i kris- och krigstid. Det behövs ett närmare **samarbete** mellan kommuner, regioner, statliga myndigheter, näringsliv och civilsamhälle. Vi måste bli bättre på att dimensionera och snabbt mobilisera resurser och personal i händelse av kris. Vi måste kunna garantera försörjningen av **kritiska produkter**, så som livsmedel, energi och mediciner. Beredskapslager behöver inrättas och byggas ut. beredskapssjukhus samt **bredda civilplikten** till att gälla fler områden och personer än idag. Hoten och attackerna mot Sverige blir mer komplexa, inte minst genom attacker på elnät, gasledningarna och digital infrastruktur. För att säkra

Sveriges energiinfrastruktur och elförsörjning både i fredstid såväl som i kris eller krig, krävs att vi ökar tillgången till utbildad arbetskraft. Vi behöver säkerhetsklassa anläggningarna och ha högt ställda tillträdeskrav. Behovet av grundbemanning och beredskap är avgörande för vår nationella säkerhet. Vi vill säkra skyddet och **svenskt inflytande** över kritiska verksamheter och infrastruktur och tydliggöra näringslivets ansvar i beredskapssystemet. Vi vill se starkare krav på övervakning och resiliensanalyser. Det behövs en god tillgång till **skyddsrum**.

- Totalförsvaret är beroende av en befolkning som är trygg, välinformerad och har en stark känsla av social sammanhållning. En stark ekonomi och en välfungerande välfärd utgör basen i det svenska folkförsvaret. Det krävs starka kommuner och regioner för att **upprätthålla viktiga samhällsfunktioner** i alla lägen. I sin tur kräver det en robust finansiering där staten tar ett tydligt ansvar. En välutbildad befolkning kan motstå desinformation. Påverkansoperationer och hybridkrig har blivit framträdande i det moderna säkerhetslandskapet, och Sverige är inte opåverkat. Hybridkrig innefattar en mix av konventionella, irreguljära och cyberbaserade operationer samt informationskrigföring, som ofta genomförs i skuggan av traditionell krigföring. Här måste vår kompetens och förmåga att hantera hoten vara under ständig utveckling. Ett gott stöd till folkbildning och civilsamhället samt **övningar och information** är avgörande för att vi ska kunna stå emot både traditionella och moderna hot. Ett **starkt public service** och fria medier gör att vi har tillförlitliga informationskanaler även under kris, krigsfara eller krig.

- Vi vill fördjupa det försvarspolitiska samarbetet i vårt närområde, särskilt inom Norden. Våra nordiska länder har många likheter och vi har liknande politiska och sociala struktur. Vi är genom vår historia tätt sammanvävda med varandra. Vi har många gemensamma geopolitiska intressen.

Vi vill fördjupa den **nordiska gemenskapen** och det nordiska samarbetet generellt. Genom att låta våra länder **knytas närmare sammanförbättra gränsöverskridande infrastruktur** och ta bort olika typer av hinder kan vi stärka våra samhällen och vår ställning internationellt. Tillsammans med de andra nordiska länderna och med de demokratiska länderna kring Östersjön ska vi ta ett större ansvar för säkerheten i vårt närområde. Vi vill se en **nordisk försvarskommission**. Vi vill se ett mer **sömlöst utbyte** och bättre koordination av resurser, information och uppdragsfördelning. Vi ska vara en **aktiv partner i Nato** och **stärka det nordiska och europeiska benet inom Nato**.

3.5 Ett Sverige och EU som bidrar till stärkt internationell rätt, säkerhet och fred

Fred, säkerhet, handel och ekonomisk utveckling förutsätter klara normer och regler. Utan normer och regler gäller den starkes rätt. Det är farligt. Vår regelbaserade internationella ordning och de multilaterala institutionerna med FN och folkrätten i centrum skapades efter 1900-talets många och långa krig. De har bidragit till stabilitet och fred. Men vi ser nu hur denna regelbaserade världsordning är mer utmanad än på länge. Ett exempel på det är Rysslands invasion av Ukraina. Ett annat är den nya amerikanska administrationens territoriella anspråk.

Det är i Sveriges intresse att det skapas fler stabilitetsmekanismer i världen, inte färre. Det behövs mer diplomati och engagemang för fred och fattigdomsbekämpning. Det behövs mer effektiva skydd för civilbefolkningen i krig och katastrofer och ett mer ambitiöst utvecklingsarbete kring

handel, fattigdomsbekämpning, jämställdhet, klimatanpassning och välstånd. Sverige måste vara en stark röst för att upprätthålla folkrätten och **stå upp för den regelbaserade världsordningen**. Av solidaritet med andra, men också i vårt eget intresse, behöver vi arbeta mer aktivt för en värld i bättre balans.

Därför vill vi:

- Stärka den regelbaserade internationella ordningen.

De internationella och multilaterala institutionerna, såsom FN, Europarådet, Världshälsoorganisationen (WHO), Världshandelsorganisationen (WTO), den Internationella Domstolen (ICJ), Europadomstolen för mänskliga rättigheter och den Internationella Brottsmålsdomstolen (ICC) måste värnas och stärkas. Särskilt om USA drar sig tillbaka måste Sverige och EU ta ett större ansvar för att **stödja, finansiera och effektivisera** dem. Vi vill **reformera säkerhetsrådet i FN**, vars sammansättning inte speglar dagens värld. **Kärnstödet** till FN och dess organisationer ska utökas.

- Sverige har en stolt tradition av diplomati och medling i konflikter, och vi ska ha en aktiv roll i Mellanöstern.

Diplomati behövs mer än någonsin. Vi vill att Sverige fortsatt ska vara en **stark internationell röst** för fred och folkrätt. Vi vill att Sverige bidrar till **fredsbevarande insatser** och spelar en aktiv roll som **medlare**. När kärnvapenhotet återigen växer ska Sverige fortsätta att bidra i arbetet för en **ömsesidig nedrustning mellan kärnvapenmakterna**. Vi har länge drivit frågan om att det inte ska vara tillåtet att placera kärnvapen eller permanenta Natobaser på svenskt territorium. Den ståndpunkten står vi fast vid. Vi motsätter oss stationering av kärnvapen och fasta Natobaser på svensk mark. Vi värnar Ottawafördraget, som förbjuder användningen av truppminor. Vi vill att EU tar fram etiska principer för hur vi hanterar artificiell intelligens inom vapentechnologi.

Vi ska verka för långsiktig fred mellan Israel och Palestina och en **tvåstatslösning**, där Israel och Palestina kan leva som två självständiga demokratiska stater med internationellt erkända gränser. Sverige ska ha en aktiv roll i Mellanöstern. Vi **fördömer** Israels illegala bosättningspolitik, **ockupationen** av palestinskt territorium och ~~det övervåld som sker från~~ den israeliska regeringens krigsbrott ~~armén~~ mot den palestinska civilbefolkningen. Vi fördömer också det våld som utövas av terrororganisationer som Hamas. Sverige har erkänt staten Palestina. Vi ska **stärka stödet till Palestina** och den palestinska myndigheten, och vara med och stötta en demokratisk utveckling samt delta i **återuppbyggnaden av Gaza**. Sverige ska stödja UNRWA. När konfliktnivån i Mellanöstern höjs ska Sverige vara med och verka för **avspänning och dialog** i regionen.

- Sverige och Europa ska spela en viktig roll när det gäller att utveckla samarbetet och knyta nya partnerskap med länder i det globala syd.

Befolkningsutvecklingen i världen innebär att många länder i det globala syd, särskilt i Afrika, kommer att växa betydligt under de kommande decennierna. Om de demokratiska länderna drar sig undan kommer auktoritära makter som Kina och Ryssland att flytta fram sina positioner. Vi behöver utveckla **strategiska partnerskap** och hitta nya former för ömsesidigt utbyte. Vi vill se en svensk och europeisk **Afrikastrategi** med målet att stärka samarbetet på olika områden. Fokus bör ligga på handel, demokratiutveckling, klimatåtgärder, kulturutbyte, politiska relationer,

fattigdomsbekämpning och investeringar. Vi måste även stärka vårt samarbete med andra **demokratier** runtom i världen. Länder som Storbritannien, Kanada, Brasilien, Sydkorea, Japan och Indien är viktiga partners för att upprätthålla multilaterala institutioner, tydliga regler och en internationell demokratisk ordning.

- Internationell solidaritet är en central hållning i svensk utrikespolitik.

De globala klyftorna mellan fattiga och rika har vuxit dramatiskt på senare år, framför allt på grund av att de rikaste drar ifrån. Den växande klimatkrisen och konkurrensen om färskt vatten och mark spär på redan existerande klyftor. Fler människor tvingas på flykt. Den utvecklingen måste vändas. Vi ska bedriva en politik som utjämnar ekonomiska ojämlikheter både inom länder och mellan länder. En **jämlikhetskommission** bör tillsättas för att kartlägga de globala sociala klyftorna och föreslå åtgärder för att utjämna dem. Ett starkt internationellt och europeiskt **samarbete mot skattesmitning** är en viktig del i det arbetet.

De senaste åren har det skett en dramatisk omläggning av det svenska biståndet, som sjunkit ned mot 0,7 procent av BNI. Det är långt ifrån där vi tidigare legat och vi vill **successivt öka biståndet**. Vår principiella inställning är att vi ska tillbaka till en procent av BNI, ~~även om det kommer att ta tid.~~ Vi vill se en **skuldavskrivning** för de fattigaste länderna där alla kreditgivare är med. Svensk-Sverige ska föra en feministisk utrikespolitik som säkerställer ska i alla avseenden utgå ifrån kvinnors representation, rättigheter och resurser. Det är innebörden i en feministisk utrikespolitik. Vi socialdemokrater förespråkar en utrikes- och utvecklingspolitik med ett starkt barnrättsperspektiv. Hbtqi-personers rättigheter ska garanteras internationellt. Fria fackföreningar och fackliga fri- och rättigheter ska främjas globalt. Utvecklingssamarbetet ska bidra till att stärka fackliga och andra mänskliga rättigheter i arbetslivet. Vi ska också **driva klimatfrågorna** aktivt och ambitiöst i alla relevanta internationella sammanhang. Vi vill att ekocid erkänns som ett brott i Romstadgan. Vi ska öka ansträngningarna att inom ramen för FN:s klimatkonvention enas om ett **globalt utsläppshandelssystem**. En säkrad **klimatfinansiering** och **överföring av teknik** till de fattigaste länderna är viktiga verktyg för att förenkla klimatanpassningen och motverka ökad fattigdom i den globala uppvärmningens spår.

Förslag och beslut

Sida	Rad	Förslagsställare	Distrikt	Förslag	Föredragandes förslag	Kongressens beslut
	39	<i>Christoffer Danielsson</i>	Blekinge	Yrkande 1520: Lägg till en redaktionell ändring från ”vilket innebär satsningar inom såväl marin, armé och flygvapen” till följande i en mer bestämd form istället: ”vilket innebär satsningar inom såväl marinen, armén som flygvapnet.”	Bifall	Bifall PS

34	40	<i>Alexandra Völker</i>	Stockholms län	Yrkande 1511: Lägg till: "För att skydda våra säkerhetsintressen behöver vi utreda hur kommunerna kan få utökat mandat att neka bygglov som hotar Sveriges säkerhet."	Avslag	Bifall PS, försöksvotering
34	41	<i>Dalia Al-Mansour</i>	Fyrbodol	Yrkande 1518 Lägga till: "vi vill förbättra villkoren för värnpliktiga" Ny mening blir" Vi vill förbättra villkoren för värnpliktiga och se ett långsiktigt mål om att utbilda 20 000 värnpliktiga per år."	Avslag	Bifall PS, försöksvotering
35	3	<i>Petter Martinsson</i>	Stockholm	Yrkande 1493 Lägg till: "Syftet med att stärka den svenska försvarsindustrin är att bidra till en ökad försvarsförmåga hos Sverige och våra allierade så länge som det försämrade omvärldsläget kvarstår. Sverige ska inte exportera försvarsmateriel till stater som kränker de mänskliga rättigheterna, bryter mot folkrätten eller är diktaturer."	Avslag	Bifall PS, försöksvotering
35	19	<i>Petter Martinsson</i>	Stockholm	Yrkande 1494 Lägg till: "Där det bedöms viktigt för den civila och den militära beredskapen bör samhällsviktig verksamhet i högre utsträckning bedrivas i offentlig regi."	Avslag	Bifall PS
35	32	<i>Morgan Jobansson</i>	Partistyrelsen	Yrkande 1540 Lägg till: "Kultur är en viktig del av totalförsvaret. När samhället rustar för krig och kris behöver vi också stärka det som håller oss samman."	Bifall	Bifall PS
36	40	<i>Magnus Ubr</i>	Kalmar län	Yrkande 1527 Lägg till: "Inga kärnvapen på svenskt territorium"	Avslag	Bifall PS
36	43	<i>Dalia Al-Mansour</i>	Fyrbodol	Yrkande 1497 Lägg till: "både under fred- och krigstider"	Avslag	Bifall PS
37	10	<i>Dalia Al-Mansour</i>	Fyrbodol	Yrkande 1513 Lägg till: "och övrigt palestinskt territorium "	Avslag	Bifall PS

37	39	<i>Diana Gbafour</i>	Stockholm	Yrkande 1499 Lägg till: snarast möjligt” efter ”en procent av BNI.”	Avslag	Bifall PS
37	39	<i>Diana Gbafour</i>	Stockholm	Yrkande 1501 Lägg till: ”Avräkningar på biståndet av kostnader för flyktingmottagande ska upphöra.”	Avslag	Bifall PS
38	4	<i>Azra Muranovic</i>	Jönköpings län	Yrkande 1510 Ta bort: “principiella”	Avslag	Bifall PS

Bifall till partistyrelsens reviderade förslag till riktlinjer: *Isak Utsi*, Norrbotten, med flera.

Övriga beslut

Kongressen beslutade:

att i övrigt fastställa partistyrelsens förslag till politiska riktlinjer – kapitel 3, 3.1 och 3.2 *Du ska leva i trygghet och säkerhet* (s. 27, st. 3–4, s. 32, st. 3–6, s. 33–39, st. 1).

Motioner och utlåtanden på område D som rör *Fred, Säkerhet och jämställdhet* (UE29), *EU* (UE30) *Försvar* (UD31), *Civilt försvar och beredskap* (UE36).

Huvudföredragande: *Peter Hultqvist, Morgan Johansson* och *Matilda Ernkrans*

Föredragande: *Heléne Fritzon*

Förslag och beslut

Motion	Förslagsställare	Distrikt	Förslag	PS förslag	Föredragandes förslag	Kongressens beslut
D447:3	<i>Anna-Lena Sörenson</i>	Östergötland	Bifall	Besvarad	Bifall	Bifall PS
D476:1	<i>Ann-Louise Karlsson</i>	Östergötland	Bifall	Avslag	Avslag	Bifall PS
D518:2	<i>Petter Martinsson</i>	Stockholm	Bifall	Avslag	Avslag	Bifall PS

Övriga beslut

Kongressen beslutade:

att i övrigt fastställa partistyrelsens förslag till utlåtanden över motionerna inom område D som rör *Fred, Säkerhet och jämställdhet* (UE29), *EU* (UE30) *Försvar* (UD31), *Civilt försvar och beredskap* (UE36).